

౧౯౨౫

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 29-వ తేది సోమవారము
శ్రీ శ్రోధననామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ అష్టమి ౫.

No. 76
సంచిక ౭౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంపదాను చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుబొట్ల బాపును,
పొన్నపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బొణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 వైరిరోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

మంచిపనితనము! సకాలమున ఇవ్వబడును
గడియారము గొలుసులు అన్ని రకములలోను
పెడయందు గలవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, కెంపులు, తయారగు
చున్నవి. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, కెంపులు, తయారగు
వగలుకూడ ఉన్నవి. ఒకదాని మాత్రమే కాదు, అన్నిరకముల
ఫిల్లీ రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ
వగలు రకములు,
25, వైవాజురొడ్డు, మద్రాసు.

సకాలమున ఇవ్వబడును
గడియారము గొలుసులు అన్ని రకములలోను
పెడయందు గలవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, కెంపులు, తయారగు
చున్నవి. ఇవిగాక అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, కెంపులు, తయారగు
వగలుకూడ ఉన్నవి. ఒకదాని మాత్రమే కాదు, అన్నిరకముల
ఫిల్లీ రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ
వగలు రకములు,
25, వైవాజురొడ్డు, మద్రాసు.

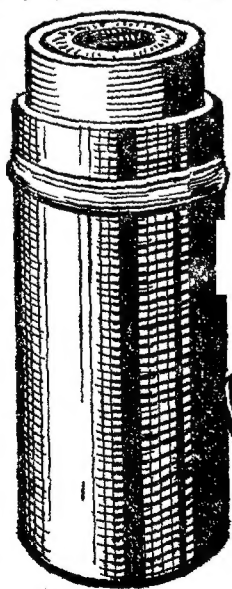
నమ్మకమైన నగలుదొరకు స్థలము

మావద్ద వెండిగొలుసులు, గిన్నెలు, తట్టలు,
కంచములు, కూబాలు, బంగారెగాజులు, గొలు
సులు, చెయ్యినుట్టిగెలు, నాగవల్లులు, వంకీలు,
నాగరలు, కామంతిల్లలు, కెంపుజడబిళ్లలు,
మొటిరకం పువ్వురాగము తోడులు, అంటుపో
గులు, బేసరీలు, క్లావరులు మున్నగునవి దొరుకును
బయటిపూరి ఆర్డరులు అతివ్రాతగా పంప
బడును. ఒకదాని మాత్రమే కాదు, అన్నిరకముల
మీకు తెలియును.

సీమవెండికి, సవరంబంగారకు పూచీ విచ్చేదము.
తృప్తికరముగాలేనిచో వైకమువాపసిచ్చిదము.

బీచు చెంకటస్వామిశెట్టి

నగలవర్తకులు, కర్నూలు.

మీగడవలె నమ్మదిగానుండు
నురుగువలన సుఖముగా
క్షౌరము చేసుకొనుటకు వీలగును.

ముఖమును ఎండనీయదు.

ఎరాన్ మిక్
వే వింగుస్టిక్

ఎరాన్ మిక్ ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.

అన్ని ప్రాంతాలందును దుకాణాదారులయొద్దను దొరుకును.

వేపచెట్టుయొక్క

మంచిగుణములు కలిగిన
టాయిలెట్ అందు శోషధ
సంబంధమైన వస్తువులు

ఈశ్వరప్రభు:—కార్పాటిక్ ఇతరద్రవ్యసంబంధమైన
సబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయదు.
మిక్కిలి సున్నితముగా వాసనచేర్చబడినది. కిల్లింగుగలచెట్టె
1 కి ధర ర్పు 0.12-0. మళ్ళోఫ్రెయిసు దంతమాస్టరు:—లేత
పుల్లలతో దంతదాననముచేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే.
ప్రభుతో మళ్ళోఫ్రెయిసు దంతమాస్టరు చేర్చి చంకవాయి
చేయుట చాలా మంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము అన్ని
యు నిందులోగలవు. బుడ్డి 1 0.8-0; చిన్న పిల్లలకు 1 కి 0.2-0
నల్ల సాటాయిలెట్ పిండి ముఖమునకు, చర్మమునకుదేహము
నను తగినపిండిద్రవ్యా 1 కి రు 0.10-0; ప్యాక్టర్లు 1 కి 0.8-0
హిందూదేశపుపరిశ్రమము, ధనముచే లియారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323, Thambu
Chetty Street, MADRAS
& Mr V. V. KRISHNA IYER Palgha

ఇల్లు విక్రయంపబడును

గుంటూరు అరంజిలు పేటలో శివాలయమునకు దక్షిణ
ముగావున్న మా డాబాయిల్లు, ప్రత్యేక డాబాయిలు, విడియ
లనున్న విక్రయంపబడును. నికేతనం 1000 చ. గజములు.

తెల వు 8000 (నిమిషివేల రూపాయలు)

N. B. గుంటూరు ప్రాజెక్టులో శ్రీ యెల్లెపెద్ది
పాంబూల ప్రాజెక్టులో పట్టుకొని చూచిన వివరములన్నియు
సాక్షాత్తుకొనుటకు.

శ్రీ జి. కోటిశ్వరశాస్త్రి,

క. మున్సిపల్ డిప్యూటీ,

సర్వేనాలయపురం, బెజవాడ.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

27-6-25 కలెండరునుండి 31-7-25 కలెండరువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
కలె, ఆదివారములను మహాహమ్మ 8 గం-15 నిల మాడ
ప్రదర్శనము గలదు.

సాతన్ క్రొత్త శీరియల్

రూత్ రోలండు

రూత్ ఇన్ ఆఫ్ రేంజి

అత్యంతము, తక్కువ చూడతగినది.

తెండ్రు నోటీసు

తిరుమల దేవస్థానం ఆస్పత్రికి యెదుట కట్టే
లాగు శాంగ్ కౌ కాచిన రు 10,000 యెప్పిమేటు
గల యాత్రీకులపెద్ద కట్టడపు పనికి తే 22-7-25
దీలు సాయంకాలం 5 ఘంటలవరకు తిరుమల తిరు
పతి వద్దరా దేవస్థానముల విచారణకర్తల వారి
పేరటికి ప్రత్యేకముగా డిపాజిట్టు వగను రు 250 లు
వనువుతూ కీలు చేయబడిన టెండర్లను వనువు
కోవచ్చును. సదరు టెండరు కవరుపై తిరుమల
దేవస్థానం ఆస్పత్రికి యెదుట, యాత్రీకులపెద్ద
కట్టడింపనికి టెండరు అని వ్రాసి పుచ్చుకోవలెను.
కచ్చేరీ రోజులలో తిరుపతి దేవస్థానం ఇంజనీయరు
వారి ఆఫీసులో సదరు పనికి సంబంధించిన యెప్పి
మేటు, టెండరు, కంట్రాక్టుదారుడు బడవడవలసిన
చట్టాల వివరము వద్దరా తనకీలును తెలుసుకొన
వచ్చును. మంజూరు కాబడిన లాగు తెలుపగల
తాకినను పోస్టుబ్యారా దనపేరటికి రవానా చేసి
నది మొదలు 10 రోజులలోగా అచ్చుచేయబడిన
నమూనాలో తన స్వంత ఖర్చులతో, మంజూరు
కాబడిన టెండరు అగ్రిమెంటును వ్రాసి యివ్వ
వలెను తప్పింతుల కంట్రాక్టును రద్దుచరచడమే
గాక టెండరుతో కట్టబడిన డిపాజిట్టును దేవస్థానం
ఖజానాకు జమకట్టి, కంట్రాక్టుదారుని జవాబు
దానిపై మరుయేలం వేయబడును.

వి. నాగేశ్వరరావు,

For విచారణకర్త.

విచారణకర్తలవారి ఆఫీసు తిరుమల, తిరుపతి,
వద్దరా దేవస్థానములు, తిరుపతి, 26-6-25.

నక్సన్ దంతచూరము:- పల్ల వ్యాధులను
సాగట్టుటకు ఇదియే
మంచి ఔషధము. 1 దజను రూ 1-4-0.

టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నం. 1 ఆలంగా రైల్వేస్టేషన్ తిరుపతి క్లె. మదరాసు.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము

బుక్స్ డి పో వ్రాంచి

331, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

కోడినవారికి క్యాటలాగు పంపుదుము.

నాటకముయొక్క ఉత్పత్తి

దాని సంక్షిప్త ఇతిహాసము

(తిక్కెని లక్ష్మీనారాయణ చౌదరి గారు)

"పంచదశ విహారోయం సంశ్రావ్య శూద్రజాతిభి
తస్యా త్వజా పరంవేదం పంచము సార్వవర్ణికేం.
ధర్మ్యం యశస్యామాయుష్యం హితం బుద్ధి వివర్ధనమ్,
హోహోపదేశ జననం నాట్యమేర్జవ్యవ్యతీ."

పిల్లలు బాల్యవృద్ధిలో పరమానంద భరితులైనపుడు గం
తులునేయుదురు. దుముకుదురు. చప్పట్లు కొట్టెదరు. సంతో
షము మితిమీరిన మిదట ఆపిల్లలు కంఠమునుండి వివిధములగు
స్వరములు పాడెదరు. ఉపర్యక్తకార్యములవలనే నృత్యము,
గానము, వాద్యము ఉత్పన్నమగుచున్నవని పాశ్చాత్యులు సిద్ధాం
తకరించిరి. మనపూర్వజులగు భారతీయుల అభిప్రాయము
ననుసరించి నాట్యము ఆనందస్వరూపుడగు పరమేశ్వరుని కృప
వలన ఉత్పన్నమయినదని చెప్పుచున్నారు. భారతీయుల అభి
ప్రాయముల ననుసరించి మహర్షుల ప్రార్థన విని బ్రహ్మముక్ ఇ
త్యాది చతుర్వేదముల సాహాయ్యమువలన ఈ పంచమవేదముగు
నాట్యశాస్త్రము రచించెనని చెప్పుచున్నారు. ఈ పంచమవేద
ముగు నాట్యశాస్త్ర నిర్మాణమునకు ఋగ్వేదమువలన పాఠము,
సామవేదమువలన గానము, యజుర్వేదమువలన అభినయము, అ
ధర్వవేదమువలన రసము తీసికొనబడెను. ప్రప్రథమము ఈ
నాట్యశాస్త్రము స్వర్గములో దేవతల ప్రయోగించిరి. మెల్లగా
ఈనాట్యశాస్త్రముయొక్క ప్రయోగము భూలోకములోకూడ
అభివృద్ధి గాంచెను. భరతుడు ప్రభృతులగు మునులు నాట్యశా
స్త్రమునుగురించి అనేక గ్రంథములు రచించిరి. వాటిలో
భరతనాట్యశాస్త్రము, నాట్యప్రదీపిక, నాట్యదర్పణము, నాట్య
లోచనము, నాట్యశేఖర్, నాటకావతార్, నాటకరత్నకోష్, నాట్యసర్వస్వము,
రూపచింతామణి, సృత్యవిలాస, అభినవ
భారతీ, సంగీతకల్పతరు, సంగీతసర్వస్వము, భావప్రకాశికా,
దశరూపక ఇత్యాది గ్రంథములు సుప్రసిద్ధములు.

వైదికకాలములో నాట్యముండెను. దీనియొక్క ప్రమా
ణము ఋగ్వేదములో నున్నది. ఉపాసమయవర్ణనములో
"సర్" అనుశబ్దము వచ్చినది. అపురూపాడ నృత్యము, గానము
ఉన్నదని వైశిష్ట్యమువలన స్పష్టమగుచున్నది. పౌరాణిక సమయ
ములోకూడ భారతవర్షములో నాట్యశాస్త్ర ప్రచారముండెను.
శివుడు నాట్యమాడియుండెను. పార్వతి లాశ్యమాడుచుండెను.
విష్ణువు మోహినీరూపము ధరించి నాట్యముచేసి యుండెను.
శ్రీకృష్ణుని పుత్రుడు అనేకరాజుల మహర్షుల సమ్యుఖమున ఒక
నాటకము ప్రయోగించి చూపించెను. "పరాశర్య శిల్పిభ్యో
భిక్షునటనూత్రయో లాల్సినోనటా" "కర్మం దశాశ్వాదిభిః
కృత్యాన్వినోనటా" ఈపాదినీ సూత్రములవలన పౌరాణిక సమ
యములో నాట్యశాస్త్రప్రచార మున్నట్లు లేటెల్లెముగుచున్న
ది. ఇతిహాససమయములో యావద్భారతవర్షములో సంస్కృత
భాషప్రచార మున్నపుడు నాటకములు సర్వాంగసంపూర్ణము
లై యున్నట్లు కాళిదాసు, భవభూతి, షేక్స్పియర్ ఇత్యాది
కవుల నాటకములవలన విదితమగుచున్నది. ఈ నాట్యకళ మన
దేశమునుంచే పాశ్చాత్యదేశములలో వ్యాపించెనని బాబూ భార
తేంద్ హరిశ్చంద్రగారు వచించిరి. ఈనాట్యకళ ముసల్మాన్
ఆక్రమణమువలన భారతవర్షములో అడుగంటెను. పదియవ
శతాబ్దములో కాశీపురవాసులగు సుప్రసిద్ధ సంస్కృతపండితులు
అంతిమ సంస్కృతనాటకము ఆడియుండిరి. ముసల్మాన్
ఆక్రమణము మొదలు బ్రిటిషు ప్రభుత్వాగమనమువరకు నాట్య
కళ మందేశములో లేదు. ఇప్పు డిప్పుడు మనదేశములో నాట్య
ప్రచారము అత్యధికముగ ఉన్నది. ప్రప్రథమము భారతవర్ష
ములోను గ్రీకుదేశములోనే సుప్రసిద్ధ నాట్యచార్యు లుద్భ
వించిరినియు, ఇటలీ నాట్యకళయం దభిరుచి కలవారున్నారని
యు, ఆంగ్లమహాకవియగు ప్రాఫసర్ వార్డగారు నుడివియున్నా
రు. క్రమేణ షేక్స్పియర్ వంటి అప్రతిమాన ప్రతిభాశాలులగు
మహాకవుల ప్రతిభా శేషమువలన పాశ్చాత్యదేశములో ఇప్పు
డిప్పుడు నాట్యకళయం దభిరుచి ఉత్పన్నమగుచున్నది. ఈ
ప్రకారముగ ఫ్రాన్స్ లోరేనీ, ఇటలీలో ఆల్ ఫేరీ, జర్మనీలో
శిల్ర్, స్పైన్ లో లోపెడి జైగా. ఇత్యాది సుప్రసిద్ధ నాటక
కర్తలుద్భవించి అనేక నాటకములు లిఖించి నాట్యప్రచా
రము చేసిరి. అప్పటినుంచి నాట్యకళ దినదినాభివృద్ధి గాంచు
చున్నది. ప్రప్రథమము, రోమములు నాటకమును అతిపాద్య
ముగా చూచుచుండిరి. తరువాత నాటకముయొక్క ఉపయోగ
ము, ప్రాశస్త్యము గ్రహించిరి. ప్రాచీనకవులు గ్రంథములలో

సములకు మిక్కిలుగా భావించిరి. రాజాధిరాజులవద్ద అనేకనా
టకాలు ఉన్నట్లు ఇతిహాసమువలన విదితమగుచున్నది. రాణు
లు, రాజపుత్రులు మహాజ్ఞానులగుచుండిరి. అనేక ఇతిహాసగ్రం
థములు ప్రమాణములు. పాశ్చాత్యపు పూర్వపుకవుల ప్రతిభ నా
ట్యరచనవలననే వెల్లడియయ్యెను. యూరోపియన్ షేక్స్పి
యర్ డ్రాయిడన్, బెంజామిన్, గోల్డ్ స్మిత్, జాన్సన్, విడిసన్,
టేనిసన్, త్రానింగు, స్టీవన్సన్, జర్మనీయొక్క శిల్
ర్, గేట్టీ, గ్రీకుయొక్క మహాకవి హోమర్ మరియు భారతదేశ
ముయొక్క కాళిదాసు, భవభూతి, శూద్రక్, నారాయణభట్ట
ఇత్యాది మహాకవులు నాట్యరచనవలన విశ్వవిఖ్యాత పురుషుల
యిరి. మనపూర్వజులు నాట్యప్రచారమును అభివృద్ధిగాంచినది
ఇతిహాసమువలన తెలియుచున్నది. కాని ప్రస్తుతము మనము నా
టకమును నిర్లక్ష్యముగ చూచుచున్నాము. కాన మహానీయులారా,
నాట్యకళను ఉద్ధరించుడి!

ది మద్రాసు అంధు సదరన్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

మాన్ మాన్ సమయముగా నుండుటచే వెస్టర్న్ గాల్
మిటరుగేజుమీద రాత్రికాలముందు బోవుబండ్లు ఆపుచేయ
బడినవి.

లోండా, కొల్లెంట్టేమలకు మధ్యబోవు ఈదిగువతెలుప
బడినబండ్లు మరల తెలుపునంతవరకు ఆపుచేయబడును.

నెం 27 రు అవ్ మిక్స్డ్ లోండానుండి రాత్రి 2 గం.
45 నిల బయలుదేరి కొల్లెం ఉదయం 6 గంటలకు చేరునదియు.

నెం 28 రు డౌన్ మిక్స్డ్ కొల్లెంనుండి రాత్రి 8 గం-
35 నిమిషములకు బయలుదేరు లోండా రాత్రి 1 గం- 35
నిమిషములకు చేరునదియు.

ప్రథమమున వ్రాయబడిన

కాశ్మీర కొక్కోక శాస్త్రము

కాశ్మీర సంస్థానము మహారాజాగారగు శంభు
సింగుగారి ప్రధానమంత్రి పండిత కొక్కోగారి చరి
త్రముకూడ ఇందులోగలదు,

72 అధ్యాయములు, "9+6" పైజాది, 112 చిత్రపట
ములుగలవు కాలికోడెండుగలవి. ఇందులోగల విషయముల
సారాంశము. పద్మినీ, చిత్రీణి, శంఖినీ, హస్తినీ అను నాలుగు
స్త్రీజాతుల నాలుగు పురుషజాతుల వర్ణన; (స్త్రీపురుషులకు
అవయవములు, ముఖలక్షణములందు గలభేదములు); చంద్రుడు,
నక్షత్రములు యేదేరాత్రులందు; గంటలందు అనుకూలముగా
నుండునది; ముట్టు, అందుకు సంబంధించిన వ్యాధులు, చికిత్సలు
గర్భము, ఏదేమాసమునందు నిట్లుండునది చిత్రపటములతో
సహా వివరింపబడినది; గర్భిణీస్త్రీ అనుసరించవలసిన విధులు;
నిట్టిబాధలేక ప్రసవముగలటకు కావలసినవిధులు; జీవితమును
ఎంతకాలము వరకైన వృద్ధిచేసుకొనుటకు కావలసిన చికిత్సలు;
ప్రజలకుగల వరుంబడి వారికిగల స్థితిగతులను బట్టి బిడ్డలు
పుట్టుటకైగల సాధనములు; తలచినట్టి గుణములుగల మొగలేక
అడవిబిడ్డపుట్టుటకు గల విధులు; పుట్టుటకు మునుపే అడవిబిడ్డనా
లేక మొగబిడ్డనాయని తెలుసుకొనుట; గర్భముగా నున్నప్పుడు
ప్రసవమైనతరువాత స్త్రీకిగల సౌందర్యమును కాపాడుకొను
టకు కావలసిన విషయములు, బిడ్డలులేనివారికి బిడ్డలుగలుగు
టకు అవలంబించవలసిన విధులు మొదలగునవి ఇందులోగలవు.
ఇవిగాక ఆనందమును కలిగించు ఇతర విషయములు; దీర్ఘ
వ్యాధులకు చికిత్సలు, యిచ్చట తెలుపుటకు వీలులేని కొన్ని
విషయములు మొదలగునవి కూడగలవు. మొదట సంస్కృత
మందుండినది ఇప్పుడు ఆంగ్లభాషలో వచనముగా తర్జుమా
చేయబడినది. అన్ని విషయములు అతివిపులగా అందరికి విశేష
మగునట్లు చక్కగా వ్రాయబడినది. హిందూకామశాస్త్రము
నందు ఇది చాల ప్రాచీనమైనట్టియు. అపరూప మైనట్టి గ్రం
థము. యిప్పటికి 56000 ప్రతులు ఖర్చయినవని పూచీగా చెప్ప
గలము. పుస్తకము 1 కి చిత్రపటములతో సహా ధర రు. 4-0-0
లేక 7 పిల్లింగులు.

International Publishing Company,
International Buildings, Ludhiana, (Punjab)

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రచారము

ప్రజాసౌఖ్యమే కాంగ్రెసువారి సౌఖ్యము
ప్రజలకష్టమే కాంగ్రెసువారి కష్టము.

కొత్తాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

ఏడుబావులు

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

సావుకారుపేట

సామి వేంకటాచలంశెట్టిగారు

ఎస్టేషన్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

ఎగ్మూరు

డా॥ పి. లక్ష్మీపతిగారు

మైలాపూరు

కె. భాష్యంగారు

తండియాల్ పేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులనాయకర్ గారు

త్రివెలిస్ బేసిన్

ఎం. సింగార వేలుశెట్టిగారు

కోపాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యంగారు

ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

*** **

గత శని, ఆదివారములందు వరుసగా మైలాపూరులో కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థియగు కె. భాష్యంగయ్యగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకును, ఆదివారము డా॥ ఆచంటలక్ష్మీపతిగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకును ఎగ్మూరునందును, సభలు జరిగెను. రెండుసభలకును విస్తారముగ ప్రజలే తలచిరి. దేశీయగీత గానములతో సభ ప్రారంభింపబడెను.

ఏ. రంగసామి అయ్యంగారు:—చెన్నపురి కార్పొరేషనులో ఈ మారు 10 స్థానములు ఖాళీ గాబోవుచున్నవి. ఆపది స్థానములకును కాంగ్రెసువారు పదుగురు కాంగ్రెసువారు లను అభ్యర్థులగ నియమించి యున్నారు. అందీ డివిజనుకు శ్రీమాన్ కె. భాష్యంగయ్యగారు అభ్యర్థిగ నియమింపబడిరి. ఇదివరలో జస్టిసుపక్షము కార్పొరేషనులో ప్రవేశించి పౌరులకు ఎంతవరకు మేలు గలిగించిరో మాకెల్లరకు తెలియును! కాన కాంగ్రెసువారికే మీవోట్ల నొసంగవలెదము.

ఈ డివిజనుకు రెండవ అభ్యర్థియగు టి. యస్. రామస్వామి అయ్యగారు సమర్థులే. అనుభవజ్ఞులే కాని ప్రజాసేవకులై అధికారపదవులకు గౌరవాలును బిరుదులను ఆశించని కాంగ్రెసుపక్షముందు జేరవచో ఇంకొకరిని కాంగ్రెసు తరపున నియమించుట కగత్యముండక పోయెడిది. కార్పొరేషనులో జస్టిసువారు ప్రవేశించి ఇప్పటికి 140 లక్షల రూప్యములు రూమును గావించిరి. మరియు గావించిన దురద్యయములనేకములు. కావున పట్టామండ్రి జనుల కెల్లరకు సౌకర్యము లొనగూర్చుటకును, సక్రిముముగ కార్పొరేషను దృవ్యమును వెచ్చించుటకును, ప్రజాసేవకేయుటకు దీక్షబద్ధులైన కాంగ్రెసు వారికే మీవోట్ల నొసంగుడు. కె. భాష్యంగయ్యగారు మహాత్ముని సిలుపు ననుసరించి కాంగ్రెసు ఉద్యమమున కెంతయో సాయపడుచున్నారు. వారెట్టివదవులనుగోని బిరుదులనుగాని ప్రభుత్వమునలగాని యాశించి అభ్యర్థిగ నుండలేదు.

యస్. శ్రీనివాసయ్యగారు:—ఈ డివిజనులో జస్టిసు పక్షముధికముగ లేదని తలంచుట ప్రమాదము. వైకమునందు సత్యాగ్రహాలు జయమును బడసిరి. కాంగ్రెసు ఉద్యమముందు బాతి పుర విశేషములును ఆధిక్యతలులేవు.

కాంగ్రెసు కక్షనై దేశప్రాతినిధ్యము వహించినట్టియు, స్వార్థరహితమైన కక్ష దేశమునందు వేరొందులేదు. జస్టిసు పక్షాది ప్రభులు పరిశీలనబట్టి స్వార్థపరులై యభిప్రాయ

ముల మార్చుకొనుచుందురు. డా॥ సి. వశేశముదల్యారుగారు రెండు లకు నిదర్శనము. దేశముకొరకై ఎట్టిబాధల ననుభవించుటకు, జైలుకుబోవుటకు కాంగ్రెసువారు సంసిద్ధులుగ నున్నారు. సహాయనిరాకరణోద్యమములో 25 వేల దేశీయులు కారాగారమున కంపబడిరి. మితవాద, సేవనలిస్తు, జస్టిసుపక్షములవారు జనసామాన్యమునకును, పంచమజాతికి నెంతయో సేవజేయుచున్నామని బూటకపుపల్కు పలుకుచున్నారు. జైకము నందలి సత్యాగ్రహోద్యమమున కెందగు మితవాదులు, జస్టిసు వారులు తోడ్పడిరో తెల్పుడు! ఈ డివిజనుకు స్వరాజ్య పక్షే తర అభ్యర్థియగు టి. యస్. రామస్వామి అయ్యగారిని స్వరాజ్యపక్షముందు జేరుటకు పలుమారులు కోరితిమి. వారందు లకు సమ్మతింపలేరే. కాన కె. భాష్యంగయ్యగారిని నిలుప వలసి వచ్చినది. ఇతడు నెవనించు బ్రాహ్మ్యప్రముఖు లెల్లరకిది పరీక్షనయము. స్వరాజ్యము నపేక్షించువారైనచో దేశక్షేమముగోరుచో తప్పక కాంగ్రెసువారికే వోట్లనొసంగి మైలాపూరు ప్రసిద్ధిని నిలుపవలెను.

వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు:—భాష్యంగయ్యగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు స్వరాజ్యపక్షమునకు రి ముఖ్యునా త్రిములు గలవనిరి. 1. ప్రభుత్వోద్యోగములుగాని వేతనముల గాని అభిలషింపకుండుట 2. ప్రభుత్వమువారి యనుగ్రహము నాశించి సలాములు చేయకుండుట, ప్రభుత్వవిధానమును అంత మొందింప సమకట్టినవార మగుటచే వారిమన్నన, గౌరవము లనవసరములు రి. జస్టిసుపక్షము నందునలె బ్రాహ్మ్య బ్రాహ్మ్యగీతర విశేషములుగాని, హిందూ మహమ్మదీయ శ్లోకములు గాని లేవు. ఏజాతివారైనను స్వరాజ్యపక్షముందు జేరి ప్రజాసేవకులై యుండిన బాలును. కాంగ్రెసు మహాత్ముని యాదేశములు తప్ప వేరొక నియామకము లేదు. కె. భాష్యంగయ్య గారు సహాయ నిరాకరణోద్య మారంభమునుండి ఖిద్దరు ప్రచారమున కెంతయో తోడ్పడుచున్నారు. స్వరాజ్యమున మనదేశముందలి ప్రజలెల్లరకు తినండి, కట్టుకుడ్డ యుండుటయే. మీరు కట్టుకుడ్డలకై విదేశములపై నాధారడియన్నంతవరకు స్వరాజ్యము దుష్కరమని మహాత్ముగాంధిగారు చెప్పి యు న్నారు. మహాత్ముగాంధియందు భక్తిగలవారైన, వారియుపదేశములందు విశ్వాసముండేవార కాంగ్రెసువారికే చిహ్నమౌట తప్పక యొసంగవలెను. మైలాపూరు బాతీయతత్వమును పెట్టినచేరు. ఇందు కమ్మరి రంగయ్యంగారు ముచ్చున దేశక్షేత్ర లెంబకో నెవనించి యుండిరి. కావున వారి చేరుప్రతిఫలము నిలుపవలెననిన కాంగ్రెసువారిచే ఎన్నుకొనవలెను. మీపట్టుమును మీరు పరిపాలించుకొనుట కసమగులై యుండినచో స్వరాజ్యమునుగూర్చి మాట్లాడుటలకును నినుమంతయు లాభములేదు. నగరపరిపాలన సంఘమును నెవరచుకొని అందు శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారింట్టి నాయకుని అగ్ర్యతలుగ చేయలచుకొనిన నేటి నుండియే పునాదులువేయవలెను. అట్టి పునాదిని నిర్మించుట కొరకుగాను కార్పొరేషనులో ఖాళీయగు స్థానము లన్నిటిని కాంగ్రెసువారి వశము జేయవలెను.

ఆదికేశవులు నాయకరుగారు:—కార్పొరేషనులో జస్టిసుపక్షమువారు గావించిన అక్రమకార్యములను వివరించుచు కాంగ్రెసువారు కార్పొరేషనునందు ప్రవేశించక పూర్వము బాతీయనాయకు లెవరికిని కార్పొరేషనునగు స్వాగతమునంగక కాంగ్రెసువారు ప్రవేశించిన పిమ్మట ఫిలిడెలిది మహాత్ముని సన్మానించిరి. దేశభంధు బ్రాహ్మగారి మరణమునకు సంతాపము తెల్పుట కన్ని పక్షములవారూను మున్నుండు లేది మాట్లాడిరి. ఈయనకు రత ఎప్పటినుంచి గలిగింది? కాంగ్రెసువారు ప్రవేశించి నాటి నుండియేయనిచెప్పిరి. బాతీయపతాకసంకర్షమును వివరించుచు కార్పొరేషను కాంగ్రెసువారి వశమైననగాని ఇట్టి బాతీయూని మానకరములగు పనులకు అంతయుండవని సర్పిరి. ప్రతిపక్షులు జేయు యుక్తులకు, పెట్టుభివలకు లోబడకుడు. ప్రజాసేవయే పరమాధిగాగల స్వరాజ్యపక్షమునకే మీ సమ్మతు లొసంగుడు, ఖిద్దరు ధరించుటకే ఫీతిజేంది అధికార వర్ధమువారి గౌరవానుక కాశించువారికి మీవోట్ల నొసంగరాదు.

అ. హమీద్ ఖానుగారు:—ఖిద్దరుమహారకు పురపాలకసంఘములను నెవరచుకొనుటకు కాంగ్రెసువారు నిశ్చయించుకొనలేదు. గతవర్షము మే కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు కార్పొరేషనులో 7 స్థానముల వశపరచుకొనిరి.

ఇదివరలో కార్పొరేషను సభ్యులెవ్వరును ప్రజలకు బాధ్యులై యుండలేదు. కాంగ్రెసువారు ప్రజాభిప్రాయముపై నాధారపడియున్నారు. గత 5 సం॥ ల నుంచి ముంబాయి పట్టణ పెట్టి ఫీతిగలకు లోనైయున్నచో యాచిన కార్పొరేషనులోని జస్టిసుపక్ష పరిపాలనాఫలితము తెలియగలదు. అధి

కారవర్ధముయొక్కగాని, విదేశీయులయొక్కగాని అనుగ్రహము నుగోరి వారి నాదరించుచు వచ్చిరి. మాడిలిగారు కార్పొరేషనులో మాసమునకు రు 2500 లు వేతనము స్వీకరించుచుండిరి. వారు రుద్యోగమును విరమించుకొన దలచినపుడు నెలకు 15 దినములు కార్పొరేషను పని జూచునట్లును, ఆలోచన ఫీజుకుగాను నెలకు రు 1500 లు వేతనము నిర్ణయించి, ఇంగ్లండునందలి ఏజన్సీకి పరి రు 1500 లును ఒసంగుటల అంగీకరించిరి. కాంగ్రెసువారు ప్రవేశించినపిమ్మట ఆతీర్మానము నెదిర్చి తీసివేసితిమి. బ్రాముకంపెనీవారి విషయములలోను ఇట్లే జస్టిసుపక్షము వారు ప్రవర్తించిరి. గత వర్షము చెన్నపురిపౌరులు 7 గు కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల నెన్నుకొనుటలకు పౌరులు కార్పొరేషను వ్యవహారములలో మార్పుగలుగవలెనని కోరుచున్నట్లుల స్పష్టము. రాబోవు ఎన్నికలందును అట్టియంతాహతీతయమునే జూపిన కాంగ్రెసువారు కార్పొరేషనులో బహు జనసంగ్రహల వారై ప్రజాసేవ చేయగలరు. ఇప్పటికి 6 గురు సభ్యులు మా పక్షముందు చేరిరి. ఇంకను అట్టివారిని మే మాహ్వనింతుము. కావున కాంగ్రెసు వారికే మీవోట్ల నొసంగుడు!

యస్. యస్. సుబ్రహ్మ్య అయ్యల్ చక్రవర్తి అయ్యంగారు మాట్లాడిన పిమ్మట సభ ముగింపబడెను.

ఎగ్మూరునందు బహిరంగ సభ

డా॥ ఆ. లక్ష్మీపతిగారి కే వోట్లనొసంగుడు

నిన్నటిదినము సాయంత్రము ఎగ్మూరు గంగురెడ్డి వీధియందలి బహిరంగసభ కద్యక్షులగు సుశీమమ్మగారిట్లు నుడివిరి. నగర పరిపాలన సంఘమును నెవరచుకొనుటకు కాంగ్రెసువారు గత వత్సరమే నిశ్చయించుకొనిరి. ప్రజాపక్షమునహించి ప్రజలకు సౌఖ్యము లొడగూర్చునుదేశముతోడ వారందు ప్రవేశించిరి. కార్పొరేషనులో ఇదివరకనేక అక్రమకార్యములజరుగుచువచ్చినవి. ఇదివరలో కార్పొరేషను సభ్యులెవరైనను నగరమందు సభలు గావించి ప్రజలకు కార్పొరేషను విషయముల తెలిపియుండిరా? ప్రజలకోరికలను, గడ్డములను విచారించిరా? అట్టికష్టముతోల గుట కేమైన సదుపాయములు గావించియుండిరా? మీ కనేక భిక్షములుగొప్పించి, ఎన్నికలకుయత్నము లొనర్చుచు స్వీకరింపబడు, తప్ప ప్రజలకెట్టి శ్రేయమునుగలగలకేకరా? యు. జస్టిసు, కాంగ్రెసుపక్షములకు సర్వాసర్వము నారయనలవలెవిధి మీ యది. భారతదేశమును స్వరాజ్యభావ దుపయింపనున్నాడు. ప్రజలెల్లరు జ్ఞానోపబిబ్బులైరి. స్వరాజ్యప్రేక్షు హెచ్చినది. స్వరాజ్య సంపాదన తమ ధర్మమని నమ్మి అందులకు కృతనిశ్చయములై యున్నారు. ఈ మహాసంధ్యమునే శత్రుయు ఆటంకపరచుపజలరు. కాన డా॥ లక్ష్మీపతిగారి నే మీరెల్లరు ఎన్నుకొనవరని విశ్వసించెమను.

దొరసామిఅయ్యరు:—పుస్తము కార్పొరేషనుకు పోటిజేయుటకు రెండవక్షులుగలరు. ఒకటి కాంగ్రెసుకక్ష. రెండవది జస్టిసుకక్ష. ఇందుప్రజములు ప్రభుత్వమువారిలో ప్రతిభుటింతుటకు ఫీతిజేంపక ప్రజామహాకార్యము లొనర్చువారు. రెండవవార బిరుదులకు, ఉన్నతాధికారముల కావించి ప్రభుత్వమువారికి నెనుకతాళముచేయువారు. ప్రజాసేవయొకరములగు కార్యములొనర్చుటకు జస్టిసువారైట్లుడై నెనుడియుచుందురు. కావున మీరు నగరపరిపాలనలోని బాధ్యుల బడయవలెవిధి రప్పక మీవోట్లను కాంగ్రెసు వారికే యొసంగవలెను. బాలుగాగ మాట్లాడుచు ఖిద్దరు, అస్పృశ్యుల సభ్యులొనరవనోద్యమముల ప్రాముఖ్యము గూర్చి యుచ్చుటచిరి.

ఎస్. యస్. సుబ్రహ్మ్య అయ్యరు మాట్లాడినపిమ్మట సభ ముగింపబడెను.

బీజేబి:—నరే పోయిన పిర్యమును గట్టి పాములకు లోకప్రసిద్ధి జేందినది స్వస్థమందుగాని మూత్రముతోగాని పిర్యము స్థితిమగుచున్న యెడల తక్షణంబిదివేయును (సుపరితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యశ్వంతమొనఁగును. ఎంతెబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములఁబలుమునిచ్చి సంసారముఖము ననుభవించునట్లు జేసి సంతానములొలుగ జేయును. ఉత్తరము రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ॥ 1-కి రు 2-0-0 వి. పి. చార్జి వేరరు ఆర్యవైద్యశ్రమం, 13 బై రామకృష్ణ, మద్రాసు.

ఆంధ్ర వేశము-స్థానిక సంఘములు

[illegible]

నిడదవోయి. శ్రీవారపు నుభ్యాగావు.

చట్టి చిన్నపూరయ్య, బి. ఏ.

చిరంజీవ దాసు

ఈనెల 25 వ తేదీని వెలువడిన ఎంగుయిండి

యాపత్రికలో ప్రకటింపబడు ప్రధానవ్యాసము

“మానవసింహము మహి నొగినది. వంగరాష్ట్రమునకు వైభవము ప్రాప్తించినది.” “దాసుగారియందు లోపములు కలవనియే నేనుచెప్పెదనుగాని ఆయనసానమున నిలవ. గల వారు మరెవ్వరును లేరనిగూడ నేనే యొప్పుకుందును” అనియొక రు కొన్ని వారములక్రిందట నాతోచెప్పిరి. ఆసంగతి నేనుఖుల్నా లో బహిరంగపథలో తెలుపగా “అది యదార్థమే రహస్యమని పదవి సధిష్ఠింపగలకవిని నేను కేర్పొనగలిగినచో దాసుగారి స్థానమున నిలువగలిగిన నాయకునిగూడ కేర్పొన గలుగుదును. కొంతవరకైన సమాచారము నీ పేర్కొన దగినవారైన నెవ్వరును వంగరాష్ట్రమున కనబడరు.” అని ఆచార్య ప్రభులచంద్రరాయగారు నుడివీరి. దాసుగారు సమాప్త సంగ్రామవిజేత. వారి బౌద్ధార్యము మితిమీరినది. లక్షల నారిం చిరిగాని ధనమును కూడబెట్టలేదు. కట్టుకొనిన భవనముగూడ దానమొసంగిరి.

పంజాబు కాంగ్రెసువిచారణసభు సందర్భమున 1919 లోనే నాకు దాసుగారిలో మొదట పరిచయము గలిగినది. దాసుగారు మిక్కిలి గొప్ప న్యాయవాదియనియు, నిరుపమాన డగు పక్షయనియు నేనదివరకే వినియుంటిని గాన కొంత అను మానముతోను దిగ్భ్రమతోను నేనాసభను వెళ్ళితిని. ఆయన సకుటుంబముగా మోటారుకారులోవచ్చి గొప్ప సంస్థానాధిపతి వలె మహావైభవముతో నుండెను. నామనస్సున కది తృప్తికర ముగా కనబడలేదు. హంటరుసంఘమువారి ఎదుట సాక్షులవచా రణనుగూర్చి ఆలోచించుటకే మాసంఘమేర్పరుపబడినది. దాసు గారు అద్భుతప్రజ్ఞతో సాక్షులను అడ్డుపాట్లువేసి నిజమును వారొప్పుకొనునటుల చేసి సైనికపరిపాలనమునందుగల లోపముల గుట్టును బట్టబయలు చేయసాగిరి. నా సకల మదిగాదు, ఆందువలననే నాయన వాదించితిని.

రెండవసారి నే నాయనకు కలిసికొనినపుడు నేనుతెలిపిన సంగతులన్నిటిని దాసుగారు కాంతముగావినిరి. అందువలన నాకు చిత్రాంతికలిగినది. మరి చాలమంది నాయకులతోగూడ నాక పుడే పరిచయము కలిగినది. అంతవరకును నేను కాంగ్రెసులో శ్రద్ధగా పనిచేసియుండలేదు. దక్షిణాఫ్రికాలో పనిచేసి యుం టిని మాత్రమే వారెరుగుదురు. ఐనను అపుడు దాసుగారును తక్కినవారందరుగూడ చాల ఆదరమునుచూపి అరమరికను తొలగించివేసిరి. నే నా సంఘమునకు అధ్యక్షుడ నుగా నియమింపబడితిని. “నేను మీతోనే కీభవింపజాలనపుడు ఆసంగతిని తెలిపెదనుగాని, మీపరిష్కార మునకు బద్ధుడనయ్యెదను.” అని దాసుగారు వాగ్దానముచేసిరి. అప్పటికే కొంత పరిచయముకలిగినది. ఆనమానము తీరినదిగాన ఆయన అభయ మిచ్చుటతో చాల ధైర్యముకలిగినదిగాని నాక ప్పటికి భారతదేశ సంబంధములను రాజకీయములతో పరిచయ ము చాల తక్కువగానుండెను. దాసుగారట్టి విశ్వాసమును, వెల్లడించుటచే చాల విడియముకలిగినది. ఐనను కట్టుబాటులక్షణ ముట్టిది. రాక్షసను కట్టుబాటుకు బద్ధుడుకాకలేవ్దు. తన నా కరుకే రాజిట్టి అధికారమునిచ్చియుండినను ఆసయమును రాజుగూడ నాకరు అడ్డుకు బద్ధుడుగాక లేవ్దు. నిజముగ నేనట్టి నాకరునితిలోను దాసుగారు రాజాస్థిలోనే యుంటిమి. దాసు గారు మిక్కిలి అద్భుతమగు విధేయతను చూపిరి.

అమృతసరు కాంగ్రెసులో మే మందరమును సమావయా ఘటమేగాని అట్టిభక్తి విధేయతలను వారుచో పనవసరములేదు. అచట కావలసినది సహేతుక వాదమే. అచటనే నేను కాంగ్రెసులో తొలిసారి వాదించుట తలపించినది. అందరును విషయసంపన్ను లేగాని పట్టుదలను వదులుట వ్యర్థమను సమ్మతించుటలేదు. పండిత మదనమోహనమాలవ్యాగారందరి తోడను మాటలాడి సామరస్యమును కలిగింప జూచుచుండిరి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు రాఫభ కధ్యక్షతవహించిరి. దేశబంధు దాసు, లోకమాన్యతిలకుగారులు సంస్కరణములను గూర్చి ఒండొరులకు నచ్చజెప్పజూచుచుండిరి. కాని ఎవరికిని గూడ నది నచ్చకుండనేయుండెను. నేను మధ్యన రిన్నెతిని. అప్ప టికి ఆలీనోదరులకును నాకును పరిచయ మంతే హెచ్చుచులేదు. దాసుగారిశిర్యానమునే బలపరుపవలసి ఆలీనోదరులు నాకు సలహానిచ్చిరి. “విచారణసభయమున మీరుచేసిన ఘనకార్యము నకు భంగమును కలిగింపవలదు” అని మహమ్మదాలిగారు సవిష యముగ చెప్పసాగిరి. కాని నాకది బొత్తిగా నచ్చలేదు. సింధు దేశనాయకు లగు జయరావుదాసుగారు రాజీని నూచించు నా కొక చీటి ప్రాసిపించిరి. ఆయనతో నాకు బొత్తిగా పరిచయము లేదుగాని ఆయనమొగమును కండ్లను నన్నాకర్పింపగలిగెను. ఆయననూచనను నేను చదునగా బాగుగా కనబడినది. నేను దానిని దాసుగారికిచ్చితిని. మాపక్షమునా రందరు సంగీరించి నచో నా కాక్షేపణలేదు” అనిదాసుగారినిరి. పక్షమువారి అంగీ కారమే దాసుగారికిప్రధానము. ఆయనకు ప్రజలపై ఆత్మేధికముగ భుజుకుబడిటగుటకు ముఖ్యకారణము స్వపక్షాభిమానమే. లోక

మాన్యడు దీనినంతకు కనిపెట్టుచుండెను. దాసుగారాచీటిని తన పక్షమువారికి చూపించుచుండిరి. వేదికపై మేముచేరి యిటుల నా లోచనలు చేయుచుంటిమి. పండిత మాలవ్యాగారు ఉపన్యాస పీఠమునందు నిలచి గంభీరోపన్యాసము నొసగుచున్నాడు. క్రిగంట ముమ్ముగూడ జూచుచునేయుండిరి. “దాసుగారు రంగీకరించిన చాలు. నేనాచీటినిమాత్రం నవసరములేదు” అని లోకమాన్య డనెను. ఆమాటలను పండిత మాలవ్యాగారు విని నాచేతిలోనున్న చీటిని లాగుకొని సమాధానము కుదిరినదని సభలో ప్రకటించిరి. గంభీరకరతాళస్వములు చెరిగినవి. వివరముల వన్నిటిని నేను సభ వారి కెరిగించితిని. దాసుగారి ధైర్యస్వరములును పలుకుబడి యును సహేతుక వాదమును స్వపక్షాభిమానమును బాగుగాజెల్లడి యైనవి.

జహూలో నేను విక్రాంతిగొనుచున్నపుడున్న సమ్మ తింపజేయుటకు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారును దాసు గారును వచ్చిరి. వారిద్దరును ఏకాభిప్రాయులైయుండిరి. నా అభిప్రాయముమాత్రమే భిన్నముగానుండెను. నన్ను వదలిపోవు టకు వారికి వ్యములేదు. కాని దేశహితమే ప్రధానముగా వారు భావించుచున్నందున నాయందు ఘనమగుప్రేమ యుండినను తమవద్దతిని వదులుకొనుటకు గూడ వారంగీకరింపజాలరు. ఒకవిధమైనసమాధానము కుదిరినది. సరియైన సంకల్ప ప్తి కలుగ లేదుగాని ఆశాభంగమును కలుగలేదు. ఒకరినొకరు ఒప్పింపవలె ననియే మేము కోరుచుంటిమి.

పిమ్మట అహమదాబాదులో కలుసుకొంటిమి. దేశబంధు దాసుగారు చాల చాకచక్యముతో పనిచేసిరి. నన్ను పూర్తిగా నోడింపగలిగిరి. ఇట్టిస్నేహితు లెన్ని సారు లోడించిన నేమిసప్త ము ఆహా అట్టి మిత్రునికే నీలోకమున చూడజాలనుగదా! సాహా తీర్యాసమునుగూర్చి నాఅభిప్రాయము తప్పనివారును వారి అభి ప్రాయమే తప్పని, నేనును తలచుచున్నను మాకెట్టివిరోధమును కలుగలేదు. అది ప్రణయకలహమువంటిది. అట్టికలహములు దంపతుల కధికానందదాయకములే యగును. మాతగవుగూడ నట్టిదే.

పిమ్మట ఢిల్లీలో మరల కలుసుకొంటిమి. పండితనెహ్రూ గారు నయవర్తనలు గాని దాసుగారు ప్రాచీనాచార చాల కర్మ హృదయులుగా గనపడెదరేగాని వారిహృదయము నవనీకతోమ లము. అచటనే ఒడంబడికరూపము చిత్రింపబడి ఆమోదింప బడెను. అది అవిచ్ఛేద్యము. ఒకపక్షమువారు తమనాయకుని ప్రాణరక్తముతోనే యిప్పుడు దానిని స్థిరపరచిరి.

పిమ్మట ఢాల్లిలింగలో మరల మేముకలుసుకొంటిమిగాని అచట జరిగినవిషయములనిచట నిపుడు వివరింపజాలక. దాసు గారు మత సంబంధమున తనకు నాతో నెట్టి భిన్నాభిప్రాయములు లేవని చాల సారులు నుడివీరి. మానమ్యకముల యొక్కతను చూచుటకు తనకవి తానామధ్యము నాకు లేనని దాసుగారు స్పష్టముగా తెలుపక పోయినను ఆయన అభిప్రాయ ముదియె యగును. ఆయన అభి ప్రాయము నిజమనియే నేను తెలిపెదను నేను ఢాల్లిలింగలో నున్న విద్యుకోజులలోను ఆయన ఆస్తిభావము నాకు పూర్తి గా విదితమైనది. ఆయన చాల సమర్థుడు మాత్రమేగాక చాల యోగ్యుడు. ఆయన యోగ్యత క్రమక్రమముగ పెంపొంద సాగెను. ఆ రోజులలోను నాకు ఆచూకాల్పనభవము కలిగినది గాని దానిని మరియొకసారి వివరించెదను. లోకమాన్యడు పర లోకగతుడై నందుననే నేను నవహాయుడనైతిని. ఆసంతాపము నుండి నేనింకను తేరుకొనలేదు. లోకమాన్యని ప్రయోజ్యుల ఆమోదమును బడయుటకు నేనింకను వారిని బ్రతిమాలుచునే యుంటిని. ఇంతలో దేశబంధు దాసుగారుగూడ గతిండుటచే నేను కేవలము హతాశుడనైతిని లోకమాన్యడు పరమవదించి నపుడు దేశమున హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కాళ్ళతము గాఢము నగు వికమత్వముకలిగి నట్లు వైకే కనబడుచున్నన చుండెను. నేడు రెండు మతములవారును కుత్తుకలను కొనుకొను టకు సిద్ధముగా నున్నారు. ఇక నేమి గతి?

మో. క. గాంధీ

20-6-25

(ఎంగు యిండియా)

జులై 1 వ తేదీ-దాసు స్మారకదినము

నర్సాపురంతాలూకాబోర్డువారు తెలివిచ్చుట

నర్సాపురం తాలూకాబోర్డులోని స్కూల్ హెడ్ మాస్టరు ప్తం కున్నా సెల్ఫుటీచరకున్నా:—

ఇందువలన మీకుతెలియచేయునది ఏమనగా:—అఖండ త్యాగశాలియు, దేశసేవాధురంధరుడగు దేశబంధుడు నగు శ్రీ విత్తరంజనదాసుగూర్జీ క్రితశేషుల నందున దుఃఖనూచకముగా నర్సాపురంతాలూకాబోర్డు ఆఫీసున్నా, బోర్డులోని పాఠశాల నిన్నియు జూలై 1 వ తేదీని మూయుటకు పుత్తరువు యివ్వడమైనది.

నర్సాపురం తాలూకాబోర్డు గ్రంధి వెంకటరెడ్డి, ఆఫీసు, 27.6.1925 ప్రసిద్ధం.

స్మారక చిహ్న నిధి

మహాత్ముని పోకటనము

ఈ దిగువ మొత్తములు సర్. ఆర్. ఎస్. ముఖ్యకారీకి చేరినవి.

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like ఎస్. ఎస్. సర్కారుగారు (10,000), ఎస్. ఆర్. దాసుగారు (5,000), రాయ. ఏ. ఎస్. బోసుగారు (1,000), గౌరీ చరణాలూగారు (1,000), ఎస్. (1,000), కే. (1,000), ఏ. (1,000), గుర్రభాదేవిగారు (100), గుప్తదానము (10), చాల్వీ అబ్దులహమీదుగారు (100).

మొత్తము 20,210

వాగ్దానములు

Table with 2 columns: Donor Name and Amount. Includes entries like కాంతిలాలు పారెయిగారు (500), నిర్మల చంద్రి చంద్రిగారిద్వారా (1,00,000), మాల్వీ అబ్దులు హమీదుగారు రెండవ సభా (150), ఒకరు పంపిన చెక్కు (1,000), ఒకరు బంగారపు ఉంగరమును పంపిరి.

ఒకవిద్యార్థి స్వయముగా వచ్చి బంగారపు ఉంగరమును ముఖ్యకారీ కిచ్చెను.

మొట్టమొదట స్మారకనిధికి సహమొసంగినవారు స్వామి ఉత్పల్లరాయగారు (కలకత్తా, హరీశచంద్రుల కిట్టి)లో విశిష్టమైన చున్నార. స్వగ్రామము మైమన్సింగ జిల్లాలో కేమరాటిగా గ్రామము. పిమ్మట జే. ఎస్. మోవుకు కంకెన్సియాలోయ ను స్థాకు అందు మేరు బోర్నికరులుకి చేరిన జే. ఎస్. మోవు డుగారు ధనమొసంగిరిని మహాత్ముడు పోకటించెను.

మహాత్ముడు విరమింపవలెనా?

మహాత్ముడు ‘యంగుఇండియా’లో ప్రాసిన వ్యాసము “మనకు సిద్ధముగనున్నమా” యనునది యెక్కువశ్రద్ధగ చూప వలసియున్నది. దేశముఖగారిక ఉపన్యాసమునందు “మహా త్ముడు వన అభిప్రాయములను మాన్యుకొన జాలకుండునచో విర మింపవలెను” అని నూచించియుండిరి. దానిగూర్చి మహాత్ముడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—“నాయకుడు తనకు విశ్వాసమున్నంత కాలము తనబాధ్యతను విడవవసరములేనని మోలానా నుమామ్మ దాటిగారివలెనే నాకును సమ్మతముగలదు. నాసంజ్ఞమునందు నాకు నమ్మకముండినను విరమింపవలసినవచ్చినచో ముందుగా నాయందు ప్రజలకుగల అభిమానము ఊహింపవలెను. అప్పటికి నిర్బంధముగ విరమించుటమా లేక తనంతట తా తొలగుటయూ యన విషయము నిశ్చయించుట కష్టము.” కొన్ని విషయముల లో ముఖ్యముగా నూలుచందా విషయమందు మేము మహా త్మునితో యేకభవించుకొనినను, ఆయన నాయకత్వము విడచినచో ప్రస్తుతము దేశమునకు తీరనికష్టము సంభవించునని చెప్పగలము. గాంధీమహాత్మునివలె యిదివరకెన్నడును ఒక్క వ్యక్తి యంతపలుకుబడి గలిగి అన్నితరగతుల ప్రజాభిమానమును పొందియుండలేదు. ఇప్పటికిగూడ అన్ని పక్షములవారిని చేర్చి ఒక్కరితిగా నడపింపగలకే ఆయనయందే యున్నది. అట్టి ఆప శ్మకతను ఆయనయొకను గు రింపకుండుట దుర్లభమే. ఆయన తీర్పులో గు రింపగలడని చలించెను. ఒక్కసారి కనిపెట్టినచో నాతడు భారత దేశైకమత్యమునకు, స్వార్థంత్యమునకై యిది వరకెన్నడు జేయనంతటి ఘనకార్యమును సాధింపగలను. అట్టి వాని ప్రజాసేవనండి విరమింపనుట వెలెనను. (క్రిస్టియన్)

బెంగుళూరు మునిసిపలుసభ తీర్మానము

(స్వకీయవిశేషం)

బెంగుళూరు, జూన్ 27:—దేశబంధు విత్తరంజన దాసు గారి ఆకస్మికమరణమునకు విచారముచెల్పుచు బెంగుళూరు ముని సిపలుసభవారు జూన్ 27 వ తేదీన సభలో యాదినవ తీర్మా నము గావించిరి. సభ్యులందరు తేదీనిని గౌరవపూర్వకముగ సంగీకరించిరి.

“బెంగుళూరు పునపాలకసంఘమువారు క్రిి శ్రీ! దేశబంధు దాసుగారి చేతభక్తిని, త్యాగమును కొనికొనుచును గౌరవము చెలుపుచు వారి ఆకస్మాత్తుమరణమువలన దేశమునకుగల ప్రజల నప్తమునకై విచారించుచున్నార. వారిహృదయమునకు ఆయన పరామర్శ చెలుపుచున్నాడు.”

ఈ తీర్మానమును కలకత్తాకాల్వీకేమము దాసుగా తుటుంబమునకు పంపుటకు నిశ్చయించి అంతటితో సభ ముగింపి రి. మునిసిపలు ఒరులన్నియు జూలై 1 వ తేదీన ముగించు చిరితీర్మానించిరి.

అపరాధ పోలీసుదళ విచారణ ముగియుట

ది. బి. కేశవశెట్టి గారి సాక్ష్యము

“ అపరాధదళము అవసరము లేదు. కొందరు డిటెక్టివులను నియమింపుడు ”

(నా ప్రత్యేక ప్రతినిధియైనందుండి)

కురకపల్లి గ్రామస్తుల తరపున ముత్యాలరెడ్డి అనునతడు ఈ దినమున మొట్టమొదట సాక్ష్య మొనగడు, తమ గ్రామము లో కొట్లాటలుగాని, దొంగీరములుగాని లేవనియు తమకు పోలీసు స్టేషను అక్కరలేనియు పన్నుల భరింపజాల వనియు ప్రత్యేక ప్రతినిధి గారి దృష్టికి వచ్చి అపరాధదళమును అవసరము లేదని నిరూపించెను.

పోలీసు గ్రామస్తుల తరపున వేదవస్తు, కరెన్సు వారము, హజ్జెల కొనుగోలు కట్టకట్టలును లేవనియు, క్రొత్త పోలీసు స్టేషను ఏర్పాటు గ్రామస్తులకు చాల మారమున గలదనియు, ఏమి కావలసినది నుపయోగము లేవనియు నుడివెరి.

చిట్టూరు గ్రామస్తుల తరపున నారాయణరెడ్డి, ముని ఆశ్వతథాచార్యులు, ఏమి చిన్నా రెడ్డి కత్తులగాని, తిమ్మారెడ్డి కత్తులగాని ఎట్టి భయమును లేవనియు, తమకు పోలీసు స్టేషను అక్కరలేవనియు, తా నావ్వయమును భరింపలేవనియునుడివెరి.

చిత్తంకేమి గ్రామస్తుల తరపున గిరిరెడ్డి, లక్ష్మయ్యగారు జులలగెల్ల గ్రామస్తులనుండి అన్యాయరెడ్డి మద్దిరెడ్డిగార్లను పైబి. ముగ్గలే రెవరైన గ్రామస్తులలో కత్తులు లేవనియు, అపరాధదళము అక్కరలేవనియు నుడివెరి.

వెంగన్నపల్లె గ్రామస్తుల తరపున వారప్ప అను వతడు పోలీసు స్టేషను కట్టకట్టలేవని తెలుపుచు కొన్ని నెలలకు పూర్వము గ్రామదేవతయొద్దము జరిగినపుడు గ్రామస్తులలోని వారందరను ఒక్కటిగా కలిపి కొట్టెను. పనిజేసినదియు చెలిపెను. అయినచేతనులకు పూర్వము వ్రేము వలనను మామూలువచ్చి ఒకరెవరు దొంగిలించెను. మేము పోలీసు స్టేషను నక్కరలే డంటే కరెన్సులలో చెప్పి పన్నులు కట్టిస్తామని తహసీలుదారుగా రు చెప్పించిరి. ఆవిషయము స్పష్టము అవునగునని తేల్చుకొనుచు వచ్చితిరి అని ఆయన నుడివెను. అగ్రామవాస్తవ్యుడే యగు బయ్యన్న ఆవశ్యకముగా నావిధముగ నే తెలిపి, క్రొత్త పోలీసు స్టేషనును ఏర్పాటు చేయు మోక్షమును మోక్షమున నుడివెను.

అప్పేపల్లె గ్రామస్తుల తరపున రంగయ్య అనునతడు పోలీసు స్టేషను అక్కరలేదనియు, పోలీసు స్టేషను లుండుటవలన దొంగిలించుటలు పట్టుచున్నాయనుచు చెలిపెను.

చుట్టెపల్లె వెంగళవరపుగారు సాక్ష్య మొనగడు నిట్లు ముఖమున మొన్నటిదినమున నుండేట బస్తానుగాడు అనునతడు నేను ఏన కాపురమును విరగొట్టించితిని నుడివెను. అది అసంగము. ఇప్పుడు ఏమి చేయుచున్నావో పోలీసులకు తెలియదు. నే నాని ప్రశ్నించగా వలనను పోలీసువారు వంట పెట్టగా నుండితిని నుడివెను. అతడు బండిమీదనుండి పడెను. తిమ్మారెడ్డిగారి పక్షమువారు మా గ్రామం వదలి వెళ్లిరి. అందు చే నిప్పు దెబ్బ నాకు తగిలెను లేదు.

న్యాయాధికారి:—చుట్టెపల్లెనగా బంధించి వెడలగొట్టబడి యిది అర్థమా?

సా:—తిమ్మారెడ్డిగారి దురుజ్జుతిగా పనిజేయువని ప్రజలను నిర్బంధించుచుండ బడి ప్రజల కారణపై అగ్రహము గలిగి అతనితో సంబంధముల మానుకొనిరి. అటుతరువాత తిమ్మారెడ్డిగారి మనస్సులు లొంగిపొయి వచ్చి అప్పుట సేవ్యముచేసికొనుచున్నాడు.

ది. బి. కేశవశెట్టి గారు

|| బి. కేశవశెట్టి గారు చిట్టచివరిసాక్షి; నేను గుత్తియందు ది. వచ్చుచుంటాను నిరూపించుచుంటిని. 40 సంవత్సరములుగా పోలీసు స్టేషనులనుండి అందుచే నీ పోలీసుల ప్రజలలో నా కేటగిరీ పరిచయము గలదు. నేను సామాన్యముగా కిగిమిలు కేసులందున్నామే ఎక్కువపని జేయుచుండును. అందుచే నీదలతో వెళ్లుచు పరిచయము గలదు. డామ నివారణము మొదలగు చర్యలను నిర్వహించుచుండు ను గాన నీద ప్రజలలో నా పరిచయము గలదు. నేను చాల కాలముగా పోలీసు స్టేషనుల వలె పరిచయముండి, అధికారుల యొక్కయు, గ్రామస్తులందరి నీరసముచేతకర్రల యొక్కయు దుర్భర్యలను నిరూపించుచుంటిని. నేను జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడను, మదరాసు రాజనరభాగ్యుడను. వీనిచే నే నీ ప్రాంతపు ప్రజలతరపున బలము లుండు నాకర్హులగుదు.

నేను తిమ్మారెడ్డిగారికి కేసులను చెప్పినవాక్యము నిజము గాదు. 1901 సం॥న సి. వె. రంగారెడ్డి బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి హత్యకు చాల పూర్వము, తిమ్మారెడ్డిగారి, వేలవిడచిన సోదరుని పై నోకహత్య యర్జన అను వచ్చెను. అతనునందు తిమ్మారెడ్డిగారి సోదరునితరపున పనిజేసితిని. అటుతరువాత, తిమ్మారెడ్డిగారు, తమబంధువు తిరుమలరెడ్డిగారిపై నేబడిన కొట్లాటకేసు నందుగూడ నన్ను వకలుగ నియమించిరి. అటుతరువాత రంగారెడ్డిగారి హత్యజరిగెను. రంగారెడ్డిగారు మాపొరుగువారు. నాకు ఆతనికి స్నేహము. ఒకదిన ముదయమున నాతడు స్వగ్రామమును చించెలచెరువునకు బయలుదేరివెళ్లెను. వెళ్లిన కొలదిసేపటికే చింతలచెరువునకు సమీపమున నాతడు హత్యచేయబడెనను తంతివార్త నాకందెను. చాల దీర్ఘ ము గు విచారణ జరిగిన తరువాత ఈ హత్యచేరమునందు హైకోర్టువారు తిమ్మారెడ్డిగారు నిర్దోషియని విడుదలజేసిరి. తిమ్మారెడ్డిగారు హిందూపత్రిక నుండి దాఖలుజేసిన యదార్థవాద” అను మూడు వ్యాసములను నేనే అప్పడు వ్రాసితిని. అటుతరువాత పెద్దపడుగుూరు కరీషి రప్ప తరపున తిమ్మారెడ్డి చిన్నారప్పరెడ్డి గార్లపై నెక్సాంటిటీ కేసులను నడిపితిని. నే నెవ్వరికిని ప్లాడింగునీటునుగానని చెలుపుచున్నాను. అటుతరువాత తిమ్మారెడ్డిగారి పక్షములో చిన్నారప్పరెడ్డిగారికిని తిమ్మారెడ్డిగారికిని విభేదములు గలిగెను. చిన్నారప్పరెడ్డి తరపున పనిచేయు లేదు. చింతలచెరువు బండిపోటు కేసునందు గూడ తిమ్మారెడ్డిగారిపై కేసులముతో పనిజేయు లేదు.

న్యాయాధికారి:—మిషన్రీ ఇచ్చిన మాచనల ననుసరించి, మిషన్రీకిని మిషను అని నాచారసంబంధముతో పనిజేసిరి. న్యాయవాది అట్లునే గదా భావించుకొనవలెను.

ది. బి. కేశ:—అంతయుగాదు. చిన్నారప్పరెడ్డి ఆకేసునందు నిర్దోషియని నాకు దృఢమగువిశ్వాస ముండుటవలన ఆతడొక గొప్ప వైశాచిక “మట్టను” ఆహుతి యొనర్చబడుచుండెనని నాకు చెలియుట వలన నేను చిన్నారప్పరెడ్డికి వకలువలెనే గాక మిత్రుని వలె గూడ సహాయ మొనర్చితిని. కాకినాడ కాంగ్రెసుమొదలు చింతలచెరువు కేసువచ్చు వరకును చిన్నారప్పరెడ్డితో నేను మాట్లాడియుండలేదు. చిన్నారప్పరెడ్డి కాకినాడ కాంగ్రెసునకు వెల్లుందుడగా నేను వ్యవస్థాకారక మాటయనగా నేను దాసుగారిని హాస్యమొనర్చుచుంటిని యెంచి చిన్నారప్పరెడ్డి నాతో తగవులాడెను.

న్యాయ:—ప్రస్తుతవిషయమునకును, మీరుచెప్ప విషయమునకును సంబంధమేమి.

ది. బి. కేశ:—కాకినాడ కాంగ్రెసునుండి చింతలచెరువు బండిపోటు కేసువరకును, చిన్నారప్ప నేను మాట్లాడునలేదని చెప్పటకు దీని నుదహరించితిని. బండిపోటు జరిగినరాత్రి చిన్నారప్పరెడ్డి నావద్దకువచ్చి, తనపై నోకబండిపోటు కేసును సృష్టించుచున్నా రని చెలిపెను. తరువాత నీకేసునందు చిన్నారప్పరెడ్డిని జామీనుమీద వదలిపెట్టించుటకు జిల్లా పోలీసునూరింపబెంటు అను, లూయిగాం, డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుకు శ్రీగోపాలచారి గారియెదురుబను హాజరైతిని. ఈలోగా ముద్దాయిల మీద 895 సెక్స్ నుకొందగూడ నోక నేర మారోపించబడెను. చిన్నారప్పరెడ్డి మొదట జామీనుమీద వదలిపెట్టబడెను. కాని తరువాత నాతని అరెస్టుజేయుటకు తిరిగి వారంటు జారీజేయబడెను. ఆవిషయము నాకు చెలిపినవెంటనే తిరిగి నేను డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుయెదుటకు వెళ్లి ఆతని నెంతయో వాదించి జామీనిప్పించితిని.

న్యాయ:—ఈ కేసు ఇంకను హైకోర్టుచారణయందున్నది. ఆ విషయములవదలి తరువాత జెప్పుడు.

ది. బి. కేశ:—ప్రతివారును వచ్చి నేను చిన్నారప్పరెడ్డిని పుర్రాహత్యలముతో జూచుకొందుమనినుడివెరి. జిల్లామేజిస్ట్రేటు గారు కేసును సెషనుకు కమిటీజేయుచు శాశ్వతపుట్టింపు విరూపియగు బిడ్డనైనను వానిని కాంగ్రెసుకొను తల్లివలె నేను చిన్నారప్పపై నభిమానముతో పనిజేయుచున్నానని నుడివెను.

న్యాయ:—నాకు మీ వాదన యక్కరలేదు. మీరే జిల్లాఅధికారులకు పోలీసు అధికారులకు వ్యాసినజాబులయందు, ఈప్రాంతమున

తమున ప్రభుత్వమెట్టి రక్షణయులేక పత్తులకు లోనగుచున్నారనియు ప్రజలను దుర్భాగ్యుల బారినండి దప్పించుటకు చర్యలను దీసికొనవలెననియు చెలిపితిరి. ఇప్పుడు మా యభిప్రాయమును మార్చుకొనుటకు కారణమేమి?

ది. బి. కేశ:—నేను నా యభిప్రాయము నెంతమాత్రమును మార్చుకొనలేదు. నేనిదివర కీ యభిప్రాయమును చెలిపితిని ఇప్పుడు నా యభిప్రాయముతోనే యున్నాను. నేనం దనుమానించినది ఇతరప్రాంతములనుండివచ్చువారినిగలగునపాయముగాని ఈతాలూకా గ్రామములోను జనించునపాయముగాదు. ఈ గ్రామములలోని ప్రజలు చాల శాంతిపరులు, రాజభక్తిపరాయణులు. 26 గ్రామముల ప్రజలు దుర్భాగ్యులనియు, ఉపదేశకరులనియు నెందు న్నాయముగాదు. ఇతరుల తప్పులకొరకు ప్రజలందరిని శిక్షించుట అన్యాయము. కొందరిని మినహాయించుటకు శిఫార్సుజేయుటకు జిల్లామేజిస్ట్రేటును కధికారులగుదను విషయము సత్యమేకాని ఎవరు నేరస్థులు, ఎవరిపై పన్నువిధింపదగును అను విషయమును నిర్ణయించుట ఎట్లు?

న్యాయ:—ఆ విషయము నాకు సంబంధించినది గాదు.

సా:—జిల్లామేజిస్ట్రేటు, సబార్డినేటు అధికారులు చెప్పదానిపై నాధారపడి జిల్లా అధికారి నిర్ణయింపవలసి యుండును. ఇది చాల నుపద్రవకరము.

రంగారెడ్డిగారి హత్యసమయమునుండియును నేరముల నొనర్చు గుంపులగాండ్రును గురించి అధికారు లెక్కున శ్రద్ధ వహింపవలెనని నేను పోలీసు అధికారుల నెన్నియోమార్లు హెచ్చరించి యున్నాను. ఇట్టి సంవర్ధముననే మొన్ననుగూడ కలెక్టరుగారి కొకజాబు వ్రాయగా, నేరములనొనర్చ ప్రాత్య హించుచున్నవారిని మందలించితిని వారు జాబువ్రాసిరి. ఇట్టి నేరముల నాపుటకే నల్లరు కాని స్త్రీబులులలో జాలరు.

న్యాయ:—అపాయ మింకను గలదనియు ముందుగాకొన్ని జాగ్రత్తలు పుచ్చుకొనుట అవసరమనియు మీ రంగీరించుచున్నారన్నమా?

సా:—అవును. కాని 10 మంది విద్యార్థిపీనులగు కాన్ స్టేబులులను ఇంగ్లీషునరాని హెడ్డుకాని స్త్రీబులును 26 గ్రామముల వైశాల్యమున కేమిజేయగలరు. బాంబుల వేయువారిని, వ్రేలుడు వస్తువుల తయారుజేయువారిని, వెంటాడి అరికట్టుటకు అపరాధ పరిశోధన యందు నిపు ణులగు డిటెక్టివులను నియమింపవలెను గాని సాధారణపు పోలీసులచే నేమియు గాదు.

న్యాయ:—పోలీసులకు బదులు డిటెక్టివుల నుంచవలెనని మీ సూచనయా?

సా:—అవును. చింతలచెరువునందు. అవసరముగనో నోకరిద్దరు పోలీసుల నచ్చట నుంచవచ్చును. తిమ్మారెడ్డిగారు తమ భూములను సేవ్యమొనర్చుకొనుటకు పోలీసుసహాయమును గోరు నెడల, ప్రభుత్వమువారి ఖర్చుపైన పోలీసుసహాయము నొనగవలెను. ప్రతివారును తమసొత్తును అనుభవించుటకు హక్కుండవలెను.

రాజీ నాకు ఇష్టమే

ఇరుపక్షములకును రాజీచేయుటకు నేను తొడ్డుడుటకు కొందరు సాక్షు లింతవరకు జెప్పియుండిరి. ఇరుపక్షములకును రాజీకుదుర్చుటకు నేను చాల ఆతురతతోడనే యుంటిని. ఇందుకు భయముగాదు కారణము. చిన్నారప్పరెడ్డి పిరికివాడుగాదు. మంచి ధైర్యసాహసములు గలవాడు. పెండ్లికి తల్లిచెల్లమన్న కొందరిని దొంగలెదుర్చగా నాతడొక్కడే వారినందరిని రక్షించెను. ఇందుకు అతని ధైర్యము ప్రశంసించుచు ప్రభుత్వమువారే ఆతనికొక జేబుగడియారమును బహుమాన మొసగిరి.

న్యాయ:—అవును. ఆతనిని చంపుటకు ప్రయత్నించినపుడు గూడ చాల ధైర్యముతో పోరాడెను.

సా:—ఆతడు ధైర్యముజేయెనను రాజీకి అంగీకరించుచుండెను. ఇందుకు, యెల్లారెడ్డి, శేషారెడ్డి, రామిరెడ్డిగార్లను పంచాయితీగా నేర్పరచితిమి. కాని అప్పుడు, తిమ్మారెడ్డిగారు హెచ్చుధరలకు చెప్పుటచే వారిభూములకు రైతులెవ్వరుకొనుట కంగీకరింపలేదు. అందుచే పంచాయితీ ప్రయత్నము భగ్గుమయ్యెను. ఇది నేను బ్రిటిషు గవ్వ నాకు వెళ్లకపూర్వము, తరువాత కొంతకాలమునకు, జిల్లామునసబుగా రగు నరసింహాచారిగారు తిరిగి రాజీకుదుర్చుటకు ప్రయత్నించిరి. ఇది చిన్నారప్పరెడ్డిని హత్యజేయుటకు ప్రయత్నించిన తరువాత జరిగెను. అప్పుడాతడు చాల హింసల ననుభవించియుండెను. తనను చంపుట కత్నించినవారితో రాజీజేరి కొనుట కంగీకరించునీతిలో నాతడు లేదు. అయినను మా పోలీసులముచే నంగీకరించెను, కాని పంచాయితీదాడుల బలింపక

పోవుటచే ప్రయత్నముగూడ విఫలమయ్యెను. పోలీసు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు రామచంద్ర అయ్యగారు, మాయింటికి వచ్చినపుడు మాటవరుసతో, ఇరుపక్షములకును రాజీచేయుటన సరమిని నుడిచి వెళ్లిపోయెను. అంతియేగాని, అట్లే డండలకే ప్రయత్నమును చేయలేదు. అతడిప్పుడు నన్నాక్షేపించుచుండెను. చిన్నారపరెడ్డిని రప్పించుటకుగాని, రప్పింపకపోవుటగాని నాచేతిలోని విషయము గాదు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు..."

న్యాయాధ్యక్షుల విషయమునకు సంబంధములేని విషయమేదియు నాకక్కరలేదు. రెండుపక్షములలో నేనధ్యక్షులైనా అను విషయమును విచారించుట నాపనిగాదు.

జిల్లా జిల్లా క. ఉపేంద్రరావుగారు కలెక్టరు చిన్నారపరెడ్డి ఏదియోవిధమున సానుభూతిని సంపాదించి యుపయోగించు కొనుచుండెనని చింతలచెర్వు బండిపోటు కేసు కమిటీలు అర్థ నందు నుడిచిరి. నేనీ జిల్లాలలో 50 వత్సరములుగా నున్నాను. ప్రజలను పరిశీలించు చిన్నారపరెడ్డిని బాగుగ నెరుగుదును. నేను జిల్లా తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడను అగుటచేతను చిన్నారపరెడ్డి సభ్యుడగుటచేతని ఆతనిని గురించి నాకు బాగుగ తెలియదు. అట్టియెడ నాతడు తనకు ప్రాజాపాయము వచ్చినదని అసత్యము చెప్పి నాసానుభూతిని సంపాదించియుండెననుట కే మాత్రమును వీలులేదు.

న్యాయాధ్యక్షుల విషయమున వివరము ఒక పక్షము వారి మాటలను విని వారిపై మీరు సానుభూతిని గవ్వరచిరిగాన చిన్నారపరెడ్డి యెడ విధముగ మీ సానుభూతిని సంపాదించెననుకొనవచ్చును.

సా:—అవును. రెండుపక్షముల వినుటకు నేను జడ్జినిగాను. ఈ చిన్నారపరెడ్డి యెడల నాకు గౌరవముగలదు. ఇతరులపై జీవించు అధికారిగాదు. సామాన్యులు పు ధైర్యశాలి. సర్దుబాటు పన్ను డు అందు చేత తక్కువైన పైమాకు గౌరవము అట్టివాడు వచ్చి ఇతరుల కృత్రిమముచే తన జీవితము అపాయము నందున్నదని చెలిపినపుడు, అతడసత్యమాడుచుండెనని నే నెంచజాల. అతడట్టియపాయమునలేనియెడల నా వద్ద కెందుకు వచ్చును?

గుత్తి తాలూకాయందు అపరాధ దళమును విధించుట ప్రభుత్వమువారి విధానమునకు వ్యతిరేకము. ఆయన్యవట్టిక సందర్భమున ప్రభుత్వమువారి తీర్పున లామెంబరుగాను అపరాధదళ మెట్టిప్రదేశములందెప్పుడుపడునో వివరించెరి. అట్లే ర్పరచిన తరువాత నిప్పుడు ప్రభుత్వాధికారులును, పోలీసు అధికారులును, ప్రజలలోనుండి సాక్ష్యమును దీసికొనవచ్చుటకు తమ కేసినంతకునుపయోగించి ప్రాజాపాయము వచ్చినట్లు ప్రయత్నముల నొనర్చుచుండిరి.

అపరాధదళమును నియమించుటను గురించి, ఇచ్చట గల ప్రజా ప్రతి నిధులలో నొక్కరితో నైన సంప్రదింపలేదు. ఒక్కరినెలకొనెన గనుగొనలేదు. ఇద్దరుకు విరోధములున్నచో ప్రజలందరికిని పక్షేల విధింపవలెనో ఈ పోట్లాటలతో ప్రజల కేమియు సంబంధములేదు.

న్యాయాధ్యక్షుల ప్రజలకు తప్ప?

సా:—మీ యెదుట తమ కష్టములను చెలుపుకొనుట నచ్చినవారు తప్ప మిగిలినవారందరను శాంతముగా తమ భూములను తాము సేవ్యమొనర్చు కొనుచు శాంతముగ జీవించుచున్నారు. చిన్నారపరెడ్డిగారికొక్కరికి తప్పలవ్వరికిని తీవ్రమగుగా యములుగూడ తగలలేదు. చిన్నారపరెడ్డిగారిని హత్యజేయుట కెత్తించుట, చింతలచెర్వు బండిపోటు దప్ప 10 వత్సరములుగా నిభాగమున నెట్టిసేరములునుగూడ లేవు. ఒక్కరికైననుగాయ ముతగులలేదు. చింతలచెర్వు బండిపోటు తీవ్రమగు సేరమని మీరనుచున్నారు.

న్యాయాధ్యక్షుల సేనుగాదు. (నవ్వు)

సా:—క్షమించుడు. కొంతమంది అట్లునుచున్నారు. చిన్నారపరెడ్డి, తిమ్మారెడ్డిగార్లకు తప్పవరకీ విరోధములుగాని అపాయములుగాని లేవు?

న్యాయాధ్యక్షుల వారిద్దరకు అపాయమున్నను, ఇప్పుడు వ్యవహారము రెట్లున్నచో అట్లే వదిలివేయవలెనని మీయభిప్రాయమా?

సా:—వారిద్దరకు అపాయమును బాహినుల పుచ్చుకొనుదు.

న్యాయాధ్యక్షుల ఇదివరకెన్నియో మార్లు బాహినులు పుచ్చుకొనబడెను. అన్నిమార్లును సేరములు శాంతిలోన నవిజరుగుచునే యుండెరి. బానిసల లాభమేమి?

సా:—అపరాధదళము వలన సేరము రెట్లువును?

న్యాయాధ్యక్షుల ఆవిషయమును విూతు చర్చింపవలసిన ప్రదేశములేదు. తిమ్మారెడ్డిని, చిన్నారపరెడ్డిని కొట్లాటులుగలవా, బానిసల ప్రజాశాంతికి భంగముగలుగుచున్నదాయను విషయమును విచారించుటకు నన్ను నియమించిరి. ప్రభుత్వమువారిక పక్షమువారిని బలపరుచుచుండిరిగాని అభిమానము బాపుచుండిరిగాని ఎందుల కనకాశములేదు.

జిల్లా జిల్లా క. అట్టితరీఫ్ ప్రజలందరి పైనను పన్నువిధించుట ఏటిన్యాయము?

న్యాయాధ్యక్షుల:—అందరి పైనను విధింపబడదు. కక్షల వాపై విధింపబడును.

జిల్లా జిల్లా క. ప్రకటనయందట్లు లేదు. పన్ను గ్రామములనుండి పంటలుచేయబడునని గలదు.

ఈ జిల్లాయందే మరియొక ప్రదేశమున అపరాధపు దళమును విధించినపుడు మీ రాచార్యను ఆమోదించితిరిగదా? ఇప్పుడెందు కాక్షేపించెదరు?

సా:—నేనెప్పుడును అట్లు జెప్పలేదు. అయినను, మీరుదహించిన పాముదుర్తి సందర్భములు సేరుగుత్తి సందర్భములులేరు పాముదుర్తియందు, రెండుకక్షలులేవు. ప్రత్యేకవ్యక్తి లేదుండగను లానర్చుచుండిరి. అవి యాప్రాంతముకంటె చాల అధికముగ వ్యాపించియుండెను. అంతియగాక, అచ్చటపరాధ దళమును ఏర్పరుచుటకు పూర్వము బ్లాస్టునుగాగు మొదలు విచారణ నొనర్చి ప్రజల యభిప్రాయమును గనుగొనిరి. గుత్తియందట్టి విచారణ జరిగియుండలేదు. కలెక్టరుగారిక నివేదిక సంపిరికాని అందు నాకేమి చెప్పికో తెలియదు.

కలెక్టరు:—అది రహస్య నివేదిక.

సా:—మీపైనను లామెంబరుగా రానివేదిక సంగీకరించిరి. 25 గ్రామముల నిట్లు అవమానపరుచుటను నేను ఆక్షేపించియుచున్నాను.

న్యాయాధ్యక్షుల:—ఇది యుపన్యాసముగ నున్నదిగాని సాక్ష్యమువలె లేదు.

సా:—25 గ్రామముల తీర్పున నేను మాయెదుట వాదించుచున్నాను. నేను జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు నగుటచేతను, శాసనసభలో ప్రజలప్రతినిధి నగుటచేతను ప్రజలతీర్పున వాదించుటకు నాకు హక్కుగలదు. ప్రజలను గురించి అధికారులకంటె నాకెక్కువ తెలియును.

అపరాధదళమును విధించుట ఈ తాలూకా కవమానము. ఇచ్చట పరిపాలనను సాగించుచున్న అధికారులు సామర్థ్య హీనులని ఇందువలన స్పష్టమగును. మదరాసులో ఎన్ని సేరములు జరుగుటలేదు. అందెన్నవవంతు కరుగొని శిక్షింపబడుచుండెను.

న్యాయాధ్యక్షుల:—ఇచ్చట 100 కేసులు జరిగిలే, సాక్ష్యములేక 100 కేసులు త్రోసివేయబడుచున్నవి.

జి. బి. కే:—అపరాధదళము దాని నాపగలదా?

ఇంకొక్క విషయము మనవిజేయు గోరెదను. మొన్న పుష్పాలనుండి వచ్చిన సాక్షి, ఒకకేసునురాజీకేసి అందు వనాలు జేసినధనములో నేనుకొంత వలసన్న కొంత మరొకొందరు కొంత దీనుకొనిరిని నుడివెను. ఈవిషయము వార్తాపత్రికలలో ప్రకటింపబడెను.

న్యాయాధ్యక్షుల:—వార్తాపత్రికలు చాల చాతుర్యమును గవ్వరచెను.

సా:—నేనాకేసునందు న్యాయవాదినిగాను, రాజీయైన ర్విరో మరేమిచేసికో నాకుతెలియదు. నాకా విషయముతో నెట్టి సంబంధమును లేదు.

రాజీకేసి అనువరనిని, చెవరించి తనకు వోట్లకు ప్రయత్నింపవంతు చేసెదనిని దోపుడు ర్తి నారాయణ రెడ్డిగారు చెలిపి. ఇది నిజముగాదు. నారాయణరెడ్డిగారు, అనంతపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడవని నిష్పింపవలసినవని అడుగగా నే నట్లు వాదనమొనర్చలేదు. నేనందరిని కృత్రిమములేను. ఆకొపముచే నాతడు నాపై నట్లారోపించి యుండును.

చిన్నారపరెడ్డిగారు శాసనసభ ఎన్నికలయందు నాపక్షమున పనిజేయుటకు ప్రార్థించి నప్పటినుండియు అతనియందు నేను శ్రద్ధ దీనుకొనుచున్నాను. అతని గుణగణములను జూచిన కొలది నాతనిపై నాకు గల గౌరవ మధికమయ్యెను. తిమ్మారెడ్డిపై నాతనికి మర్యాదను కేట్రులువులేరు. చీవజనులకు సహాయము జేయుట కాతడెప్పుడును ప్రయత్నించుచుండెను. చీవజనుల తరపున పోరాడుటకెప్పుడు ప్రయత్నించుచుండును. ఆంగ్లేషమున హంపైను ఎట్లో గుత్తితాలూకా గ్రామములందరెట్లు. 40 గ్రామముల ప్రజలలోనిని హృదయపూర్వముగ క్షేమించి గౌరవించుచుందురు. ప్రభుత్వమువారు నిష్పక్షపాతముతో వర్తింపవలెను. అపరాధదళమును నియమించుట ముందు వర్తించు బద్ధాభి లనిపించుటకంటె వేరుగాదు. మమ్ము శాంతికి భంగ కారులుగ పరిగణించుట ఈతాలూకాలో, మాలోకి హతల నొనర్చువారును, బాంబులను, క్షేరలను వస్తువులను జేయువారుగలరు. కాని వారిగ్రామములలోని వారుగాను. వారు ఇతర ప్రాంతములనుండి వచ్చుచుందురు. అట్టివారిని కనిపెట్టి, పట్టుకొనుటకు కొంతమంది డిటెక్టివుల పెట్టవచ్చును గాని అపరాధదళమును పెట్టుట అన్యాయము. ఇతర ప్రాంతములలో వలెను తాలూకాలో ప్రజలలోకి కుత్తుకలూకరు కొనుగొనుట లేదు. అపరాధదళమును నియమించిన యెడల నిక మాతాలూకాకు ఏగవర్చురును రాదు.

విల్లేగారి సాక్ష్యము ముగిసిన తరువాత క. చిన్నారపరెడ్డిగారును, తిమ్మారెడ్డిగారును చెరియొక మొమోరాండమును దాఖలుజేసికొనిరి. అంతటితో విచారణముగి సెను.

కోర్టునిగాగు కేవలదినమున సేలము వెల్లి అచ్చటనుండి ఉదకమండలము పై 10, 15 దినములలో నివేదికను తయారు చేసి పమర్చించెదరు.

గుత్తి 27 జాను:—గుత్తిఅపరాధ పోలీసుదళ విచారణ విడిచివేయుతో ముగిసినది. విచారణాధికారియగు ఆర్. హెచ్. కోర్ట్స్ వి. సి. యస్. గారు ఈ దినమున 9 గ్రామముల ప్రాంత నిధులను, జి. బి. కే కే వి పి డి. సి. వి. ఇ. గారిని విచారించెదరు. అపరాధదళము, గుత్తితాలూకా కవమానకరమనియు, బాంబులు మొదలగు వస్తువుల తయారుజేయువా రి తర ప్రాంతములనుండి వచ్చువారుగా 9 తమ ప్రాంతముల వారు గారనియు, వీరిని అరికట్టుటకు విద్యావిహీనులగు అపరాధకర కక్ష కథలులు ధనికీరానియు, కొందరు అపరాధ రహస్యాస్వేషకుల నియమింపవలసినదనియు వీరు నుడివిరి.

వాతావరణ సీత
1925 నం॥ జూలై 29-వ తేది సామవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మరి	మరి	మరి	మరి	మరి
మరి	మరి	మరి	మరి	మరి	మరి
గోపాలపురం	79.8	74.6	0.62	7.02	44.96
విశాఖపట్టణము	86.4	79.4	...	1.93	87.09
కాకినాడ	88.1	80.7	...	7.45	89.09
మచిలీపట్టణము	92.4	79.8	...	5.22	41.59
కర్నూలు	95.2	76.8	...	2.01	25.01
బళ్లారి	92.5	75.1	...	0.14	20.51
కడప	97.6	80.2	...	1.08	81.28
నెల్లూరు	95.8	77.5	0.04	2.46	87.98
మల్దాసు	101.2	79.2	...	0.20	50.74
కడపూరు	98.5	80.2	...	1.88	52.94
సేలము	93.2	75.4	...	4.00	89.80
కోయంబూర్పూరు	84.8	71.7	0.05	1.15	22.29
తిరుచనాపల్లి	98.5	80.0	...	3.66	88.18
నాగపట్టణము	95.7	80.2	...	0.78	54.98
మధుర	97.0	78.1	...	2.52	88.56
పాంబూ	86.8	78.9	...	0.05	87.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.84
తిరువేంకటము	79.1	73.6	0.65	7.50	64.51
కొచ్చిన్	84.4	73.8	1.40	25.08	114.51
కాలికట్టు	87.8	74.9	0.65	30.29	117.16
మంగలూరు	88.4	74.9	0.61	42.64	125.69
తెంగళూరు	85.1	66.4	0.11	1.33	85.87
మేరకార	69.6	62.5	1.66	25.57	125.46
కొడైకనూర్	64.4	52.8	0.01	8.47	62.18

సర్కారులు:—గోపాలపురంలో 0.62 వర్షింపెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. గోపాలపురంలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. మచిలీపట్టణములో తక్కువ. గోపాలపురంలో 9, కాకినాడలో 6 $\frac{1}{2}$, విశాఖపట్టణములో 4, మచిలీపట్టణములో 3 డిగ్రీలు పగటి వేడిమితక్కువ. గోపాలపురంలో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

డెక్కన్:—మేఘములు ఒకమాత్రముగ నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత తక్కువ. శీతోష్ణోక్తి సమముగనున్నది.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో చినుములు పడెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. మల్దాసులో పగటివేడిమి 8 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు ఎక్కువ. నెల్లూరులో 2 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ. నెల్లూరులో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

పడమటితీరమునందే వర్షింపవచ్చును. ఇతరవోల్లస్థానిక చినుములు పడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

అకాలి నాయకుని గౌరవించుట
సర్దారు హర్షనునిగురించి గౌరవచిహ్నము

మొనంగబడెను
అమృతవరము, జాను 27:—అకాలి నాయకులగు పద్మారు హర్షనునిగురించి క్రిమిలు లా సచరణవత్తుముక్తింద ఒక సంవత్సరము శిక్షింపబడిరి. వారు నేను మియునువాటి జైలునుండి విడుదల అయిరి. అమృతవరము వీరు కేరళలో వశే అకాలిలు వీరిని సన్మానించి అకాలి తత్త్వమును గౌరవచిహ్నము జోషంగిరి. (ఆ. సె.)

దాసుగారిపట్ల కృతజ్ఞత జూపుటకై ఇంతకు పూర్వము కన్నను స్వరాజ్యపక్షమున కెక్కుడు సహాయము గావించెదనని, మహాత్ముడు ప్రకటించెను. మహాత్ముడు తన ప్రతిజ్ఞను చెల్లించుననుట నిశ్చయము. మహాత్ముని యనుచరులందరును, ప్రతికూలభావమును పూర్తిగ విడనాడి, స్వరాజ్య పక్షమునకు మనస్ఫూర్తిగ తోడ్పడుట యుక్తము. శాసనసభా బహిష్కారమును కాంగ్రెసు స. వదలికొనినందుల కెంతగ విచారించెడివారయినను,

ఆ విషయమై వాదించ నవసరములేదు. గత పరిణామమును గూర్చి వితర్కించుట, ప్రయోజనవిరహితము. కొన్నిలు కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు స్వరాజ్యపక్షము వారికి బెల్లంనందు సంపూర్ణాధికార మీయబడెను. తమకుగల యవకాశములను వారు ప్రశంసార్హముగ నిర్వహించినట్లుకు సందియములేదు. అధికారవర్గము గూడ యీ సంగతిని గ్రహించి ప్రచురించెను. చిత్తరంజన దాసుగారి ప్రతిభావిశేషముచే, వారు స్వరాజ్యపక్షము నేకముఖముగ నడుపగలిగిరి. పెనుకకు జారి మృతి పడవులను స్వీకరింపదలచినవారిని, నిరోధింపగల్గిరి. బెంగాలు కొన్నిలులో మంత్రులను నియమించుట కెన్ని మార్లు ప్రయత్నముజేసినను, అధికారవర్గ ప్రయత్నముల నన్నిమార్లును నిరోధించిరి. దేశబంధులేనిసమయమున, శాసనసభ్యులు కొంతవరకు నిరుత్సాహము జెంది యుండిరి. జ్వరభాదాపీడితులయిన దాసుగారి సందర్శనము గలిగినతోడనే, సభ్యులలో నుత్సాహము చెలరేగి మంత్రుల నియామకమును వమ్ముగా వింటున్నామని మరణమానస్సమగు సమయమున, దాసుగారి ప్రతిజ్ఞ నెఱవేరెను. బెంగాలునందు ద్వంద్వప్రభుత్వ మంత రించినట్లు, ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. బెంగాలు నందేగాక, ఇతర రాష్ట్రము లన్నిటియందును స్వరాజ్యపక్షము బలపడుటకు మహాత్ముని యనుచరులు తప్పక తోడ్పడుట విధియగుచున్నది. ఇందువలన బెల్లం ఒడంబడిక చిరస్థాయి యగును. దాసుగారు నిర్వహించిన మహత్తరమగు కార్యములెన్నియోగలవు. కాని యన్నిటికన్నను మహాత్మునితో గావించిన సమాధానమే అత్యుత్తమమయినదని ఎంచవచ్చును. నిర్మాణనిరాకరణకార్యములకుగల అభినాభావసంబంధమును గ్రహించుట చేతనే దాసుగారిటుల మెలగగలిగిరి. చిత్తరంజనుని విశాలభావమును పండిత నైహూగారు కనుబడిచి, స్వరాజ్యపక్షరథమును సవ్యమార్గముల నడిపెదరని తలంచెదము. దాసుగారిని స్మరించుటకు మూలసాధనమేమి? కేవల బాహ్యచిహ్నములవలన విశేషోపయోగముండదు. సభలును, తీర్మానములును, దేశము నధికదూరము గొంపోవజాలవు. దాసుగారు గనుపరచిన సమన్వయబుద్ధినిజూపి, కార్యదీక్షయందెల్లరను నేకము గావించుటయే ప్రస్తుత ధర్మము. భేదములను పెనుకకుబెట్టి కలసి పనిచేయుటకు, గాంధీదాసుగార్లు రువురును అనుకూలమార్గము జూపిరి. ఉభయుల నాయకత్వముక్రిందను కాంగ్రెసుసభ్యులు పనిజేయదగిన, శుభసమయమున, దేశమునకు ఘోరవిపత్తు తలసింపెను. బెల్లం తీర్మాన నిర్వహణమునకు ప్రోద్బలపరచుటకు, మహాత్ముడు మిగిలియున్నాడు. మహాత్ముని ఆదేశము ననుసరించి కాంగ్రెసుసభ్యులెల్లరు తమతమ ధర్మములను నిర్వహించుట లాభకరము. దాసుగారు లేనికొరతను దీర్చుట సులభసాధ్యముగాదు. ప్రతివారును వాదోపవాదములందుగాక, కార్యనిర్వహణమందు అహమహామికబూని కృషి సలుపుచో, స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యము అచిరకాలములో లభింపకమానదు. జూలై 1 వ తేదిన, దేశబంధు ధ్యాననిమగ్నులగు ప్రజలను పరమేశ్వరుడు, కార్యానుష్ఠానమునకు పురిగొల్పి, స్వాతంత్ర్యము

శ్రీ శ్రీ దేశబంధు దాసుగారు

అఖిల భారత సంతాప దినము

జూలై నెల మొదటి తేది బుధవారము

ఆంధ్ర దేశమునందంతటను ప్రతి గ్రామమును ఆనాడు పరిపాటులను విరమించి సాయంకాలము బహిరంగసభలను జరిపి సంతాపమును సానుభూతిని వెల్లడించుతీర్మానముల నామోదించవలెను.

భవము గలిగించుగాక! దేశబంధుదాసు భౌతిక శరీరము వీడినను చిరంజీవియగుగాక యని, మహాత్మునితోగలసి ప్రజలెల్లరును మనఃస్ఫూర్తిగకోరుట ధర్మము.

జార్జి సార్వభౌముని ఆగమనము

జార్జి సార్వభౌముడు హిందూదేశమునకు రాబోవు వర్షముతువునందు విచ్చేసెదరని సకడే తైమ్ముప్రతిక దెలుపుచున్నది. రీడింగు ప్రభువుగారు హిందూదేశమునకు వచ్చినపిమ్మట, నిశ్చయముగ ప్రకటన గావించెదరటం. పరిశీతులనుకూలముగ నున్నయెడల, ఇండియామంత్రియగు బర్క్-హెడ్జుప్రభువుగారు గూడ సార్వభౌమునితోగలసి విచ్చేసెదరటం. డిల్లీయందు నిర్మింపబడుచున్న నూతన భవనములను-తెరచుటకు, సార్వభౌముడు ముఖ్యముగ రానున్నట్లు యూహింపవచ్చును. ఇందువలన ప్రజల కెక్కుడు సంతృప్తి గలుగదు. సార్వభౌముడు, స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య ప్రదానము విషయమై అనుకూల ప్రకటనము గావించుట ముఖ్యమని, ప్రజలు భావించెదరు. కేవల, రాజ మర్యాదలతో ప్రజలు తృప్తిజెందనేరరు. ప్రజలు స్వరాజ్యత్వప్రదే పీడితులగుచున్నారు. వారికి తృప్తిపాపకాంతిని వెంటనే గలిగించుటధర్మము. సార్వభౌముని ఆగమనము నేర్పాటుజేసెడి బ్రిటీషు మంత్రివర్గముపై ప్రచండభాధ్యత గలదు. ప్రజలు నిరుత్సాహ నిమగ్నులయిన సమయమున, సార్వభౌముని హిందూదేశ పర్యటనము నేర్పాటుజేసిన ప్రయోజనముండదు. ప్రజలు సంతృప్తహృదయులై సార్వభౌమునికి గౌరవ పురస్కరముగ నుచితరీతిని స్వాగతమొసగుటకు వీలుగలిగింపవలెను. ప్రజలకోర్కెలను, ప్రభుత్వమువారు సార్వభౌముని కెఱిగింపవలయును. దానిని సఫలముగావించుటకు ప్రోద్బలపరచవలెను. స్వపరిపాలనా ప్రదానమును ప్రకటించుటకు, జార్జి సార్వభౌముడు సంతసపూర్వముగ సంగీకరించునట్లుకు సందియములేదు. అట్టిసమయమున హిందూదేశమున గలిగెడి సంతసమునకు మేరయుండదు. హైందవ స్వాగత మపూర్వవిజయము గాంచగలదు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యవైభవ మపూర్వావృత్తియము జూపగలదు. అందుకుమారుగ, బ్రిటీషుమంత్రులు చలనము

జూపక, పదిసంవత్సరముల గడువువరకు వేచియుండవలెనని పట్టుబట్టుచు, సార్వభౌముని పర్యటనమును తంతువలె నడుప బ్రయత్నించుటవలన, లాభముండదు.

బెంగాలు స్వరాజ్యపక్షము : నూతననాయకుడు

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి స్థానమున, జె. యం. సేను గుప్తాగారిని బెంగాలు స్వరాజ్యపక్షమున కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనిరి. వీరినే రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘమునకు గూడ నధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనిరి. ఇంతవరకును సేను గుప్తాగారు, దాసుగారికి తోడునీడగ బనిచేసియుండిరి. వీరు సుప్రసిద్ధనాయకాదులయినను, అసహాయోద్యమారంభమున తమవృత్తిని త్యజించిరి. కాని అనివార్యమగు యిబ్బందుల వలన మరల నా వృత్తిని చేపట్టవలసివచ్చెను. దాసుగారు జబ్బుగానున్న సమయమున, సేను గుప్తాగారు స్వరాజ్యపక్షమును కడు నేర్పుతో నడిపియుండిరి. స్వరాజ్యపక్షమును, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమును వీరు నిర్వహించగల సమర్థులనుటకు సందియములేదు. వెలుపలివారు, వంగదేశ వ్యవహారములను నడిపెదరను భీతికవకాశము దొలగిపోయినది. దాసుగారి మార్గమునుండి తాము తొలగిపోమని, సేనుగుప్తాగారు స్పష్టపరచుచున్నారు. కొన్నిలు కార్యక్రమముతో బాటు నిర్మాణ కార్యక్రమముగూడ ముఖ్యములని దాసుగారు గుర్తించిరి. సేనుగుప్తాగారుగూడ యీ మార్గము నవలంబించి కృషిసలుపుచో, యిటు స్వరాజ్యపక్షమును అటు కాంగ్రెసును నడుపుటయగాక, గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను బలపరచగలరు. వంగదేశమున నాయకుల లోప మింతవరకు గలుగలేదు. దాసుగారిస్థానము సంతటి సామర్థ్యముతో నాక్రమించుట కెవరికిని సాధ్యపడకపోయినను, వంగదేశప్రజల సహాయముతో సేనుగుప్తాగారు స్వరాజ్యరథమును అనుకూలమార్గముల నడిపి గమ్యస్థానము జేరెదరుగాక యని కోరెదము. వదంతి తెలుపుప్రకారము, బెంగాలు శాసనసభను గూడ యీ సమయముననే రద్దుజేయునెడల, స్వరాజ్యపక్షము మరింత బలపడుటకు మార్గ మేర్పడును. అపుడు సేనుగుప్తా నాయకప్రారంభదశ మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నుండగలదు.

మదరాసు వార్తలు

జూలయి 1-వ తేదీ

శ్రీనివాసయ్యంగారి విన్నపము

జూలయి 1-వ తేదీన మదరాసు పౌరులు నిర్వహించిన పరిషత్ విధ్యుత్తునుగూర్చి హెచ్చరింపగోరెదను. ప్రతి దివిజను నందు ఒకటికి రెండువరకు భజనలు బతులుదేరి చేరువనునట్లు చేసాలయిననువలెయి ప్రార్థనలు సలపవలెను. సాయంకాలం ప్రతి దివిజనునందు ఊరేగింపులైనను, తిలకపూటునందు (తిరు వళ్ళి క్షేత్రానికి) అందరుగూడ సభితులగును. స్వార్థకోపాసన జరు గును. ఉదయము సాయంకాలముగూడ జాతీయపతాకము తెగురుమండలెను. సజాతీ వాలంటీరులును, చూరై, తిరు వళ్ళి క్షేత్రానికి, రాయపురం, కొంతాద్రేపేరు, పెరంబూరు వాలం టీరులును శ్రద్ధగ పనితేయ గోరెదను. కాంగ్రెసుసభ్యులును, సభ్యులును సహాయము జేయవలెను. ప్రజలు మరణవార్త చెలి నినకోజున యెట్లునుమిగూడితో అట్లు జనుకావలెను. ఎన్నికల ప్రచారము జరుగుచున్న 10 దివిజనులలో యితర దివిజనులకన్న యెక్కువగా పనిజరుగగలదని నమ్ముచున్నాను.

29-6-25. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

మెడికల్ కళాశాల: డి. సి. సెషన్సు, రైల్వే బోర్డు సభ్యు డు కలకత్తా నుండి జూలయి 1వ తేదీన మదరాసు వచ్చి రాత్రి 'మెట్టుపాల్వము' పోయి రివి 12 వ తేదీన చెన్నై పురికి వచ్చి, కల కత్తా వరకు వెళ్తున్నాడు. వారితో చాలు, ఆర్థిక కమిషనరు జి. బి. సింగుగారు కూడా వెళ్తున్నారు.

జంతంహింసానివారణసంఘము

ధర్మరక్షణనుగూర్చి ఎ.కె. సి. రంగసామి అయ్యంగారు ధర్మరక్షణకోశం ఏర్పాటు, హైదరాబాద్ నుండి మదరాసుకు 6-45 గంటలకు పోయినట్లు తెలుసు. శ్రీరాములు నాయకగారధ్యక్షు ల్వహించుచున్నారు.

హిందూయువతి నిరంజనయము

శ్రీమద్రామ, జూలై 1 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు హిందూ యువతి నిరంజనయము చేసి కీర్తనలు చేశారు. ఇది ప్రత్యేకంగా చేసినది. శ్రీరాములు నాయకగారు దీనిని చూసి చాలా సంతోషించారు. వీరిని చూసి చాలా సంతోషించారు. వీరిని చూసి చాలా సంతోషించారు.

రైలు సవరణనుండి నెక్లెడు ప్రమాదము:-

పెరంబూరు వద్ద సవరణ చేసిన వాహనము అను 24 ఏప్రిల్ వాడు రైలు వేగమును పెంచుచుగా పోకి ఎక్కబోయెను. గురికి క్రింద బండిని దాడులు పోయినట్లు తెలుసు. చెయ్యిచక్రముల కొండవడికి పోయెను. బండ్లంతగాయములు బడెను. ప్రాణినునారా తని బయటపడి ఆస్పత్రిలో చేరిరి. బండికడలుమందగా రైలె క్లెయిమ్మనుండి గవనండి బ్యాంకు కేసుకొందురు గాక.

వ్యాసపూజా మహోత్సవావ్యవస్థాపక:-

శ్రీమద్వ్యాసమహర్షి పరివారాధనార్థము శ్రీమహానంద సరస్వతి స్వామిగారు శ్రీ వివిధానందసరస్వతి స్వామిగారు చేస్తున్నట్లు, కోటాపాళం, హైదరాబాద్, లండన్ లోటలో ఉన్న వ్యాసపూజామహోత్సవావ్యవస్థాపక స్వామి సన్నిధిలో కొద్దిసేపందు, ఆషాఢపూర్ణి పూర్ణి సోమవారము 6-7-25 నందు వ్యాసపూజా ఉదయం ప్రారంభించెదరు. కావున భక్తు లందఱు ఈవ్యాసపూజామహోత్సవమునకు విజయముచేసి ఆను గ్రహప్రసాదముల స్వీకరింపవలయునని కోరుచున్నారము.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:-

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:- తూర్పు గోదా వరిశిల్ప విద్యాసంస్థాపకులయిన మద్రా-శ్రీ గంటి- వెంకటాపు డి. ఎ. డి. ఎల్. హైకోర్టు నకిలుగారు, ప్రస్తుతము రిజిస్ట్రార్ శ్రీమద్దేవరాయలకు ఎన్నుకొనబడిన రెండు సెనేటు సభ్యులులో ఒకరుగాని ఆంగ్లీకా నుండిరి. శ్రీ వెంకటాపు గారిని మద్రా-శ్రీ విద్యుత్తు హైకోర్టు సకిలు గారయిన గంటి లక్ష్మయ్య డి. ఎ. డి. ఎల్. గారు ప్రతిపాదించిరి. బర్మా సెం కలయ్య డి. ఎ. డి. ఎల్. గారు ఉపపాదించిరి. మద్రా-శ్రీ, ఉత్తర ప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయము డి. ఎ. డి. ఎల్. ప్రద్రాసుగారు బలపరిచిరి. (పరిశీలిం.)

రాకపోకలు:- ఆదివారము నాడు గా. సర్. సి. సి. రామస్వామి అయ్యగారు చెవి న్యూ మెంబరు స్టాఫు గారు ప్రెసి డెన్సీ పోస్టు ఆఫీసుకాంటెయిగారునచ్చిరి అక్కపు తెలుసు. గవనలి నిశ్చయ గాను లేబరు కమిషనరు ఆర్. హెచ్. ఎల్. సింగుగారు సర్. ఆర్. వెంకటరత్నం నాయకుగారు నేడు విచ్చేసిరి.

బొమ్మిలి ను హా రా జా గా ను పోలీసు డెప్టీ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలు విలియమ్సుగారు నివారితీమదరాసువీడిరి.

గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము

చేతబంధుస్మారకసభలు గాగ్రామ, పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులకు, సభ్యులకు జిల్లా సంఘసభ్యులకు విజ్ఞప్తి

మహాత్ములవారి ఆదేశానుసారము, కీ॥ శే॥ చేతబంధు చిత్రరంజనవాసుగారి శ్రాద్ధదినము జూలై 1 వ తేదీ బుధ వారం సాయంత్రం 5 గంటలకు అన్ని ప్రాంతములలోను ఏకకాల మున అన్ని పనులు కట్టిచేచి సభలు ప్రార్థనలు జరుపవలయును. సానుభూతి తీర్మానముల నామోదించవలయును. ఆసభలకు వివిధ రాజకీయ, మతములవారి నందరినీ ప్రోత్సేకముగ నాహ్వానించి సభాకార్యక్రమములందు పాల్గొనుటకు కోరవలెను. చేతబంధు ఎడలపర్జిలకు గల భక్తివిశ్వాసములను పూర్ణముగ వెల్లడింప వార్జితులు.

మాచిరాజు రామమూర్తి, కార్యదర్శి

పాలు నీరు కలిపినట్లు

చెన్నై పురియందలి స్వరాజ్యపత్రిక సంపాదకుడు ఇటీవల శ్రీ స్వరాజ్యపత్రిక మున చేరిరి. కాంగ్రెసు విధానము పాలు నీరు కలిపినట్లున్నదనియు, అధికారవర్గమువారు ప్రజలను తిరస్కరించుచున్నారని నాటికి పె రిగిపోవుచున్నదనియు, అన్ని పక్షములవారు కలిసి స్వరాజ్యపత్రి కు కార్యక్రమమును కొనసాగింపవలయుననియు ఆపత్రిక వారి యుచున్నది. మధ్యరాష్ట్రములందును వంగరాష్ట్రమునందును ఈ రెండు సంవత్సరములు స్వరాజ్యపత్రికమువారి కార్యక్రమము సంపూర్ణముగ కొనసాగింపబడెను. అయినను ప్రభుత్వమువారు ప్రజలను అధికముగ తిరస్కరించుచున్నారని చెప్పబడుచున్నది ఈ పత్రికాసంపాదకుడు స్వరాజ్యపత్రికమునందు చేరుటకు పూ ర్ణము ఈ పత్రిక కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమమును అత్యధిక ముగ పొగడుచుండెను. నేటికి నిర్మాణకార్యక్రమమే ప్రధానముగా కల కాంగ్రెసు విధానము పాలు నీరు కలిపినట్లున్న దని ఈ పత్రిక వాయిచుచున్నది. పత్రికాధిపతియొక్క మర యొకమాగ్నతో స్వరాజ్యపత్రిక కార్యక్రమమువల్ల ఎన్నటికి లాభము కలుగదనియు మాత్స్యమును నూచించుచున్నదనియు ఈ పత్రికయే వ్యాఖ్యనమొనర్చుచేసెను (న్యూ ఎంపైర్.)

ధిల్లీ హిందూ మహమ్మదీయ పరిస్థితులు

ధిల్లీ, జూను 28:- హిందువులకును మహమ్మదీయుల కును నిరుడు సద్దారు బజారునందు పోరాటము జరిగెను. పు స్తుతమం దుభయసంఘములకుగల శైవాధిపత్యములచే నిరు డు ఆల్లలందు పాల్గొనిన పత్రికారులు రాబోవు బకీదు నందు శాంతిని గాపాగోరుట దొరతనమునకు దోడ్పడులయు నని దొరతనము పరీక్షించెను. యిల్లాకాలయందు బనిచూచుచున్న 'మేజిస్ట్రేటులను మహమ్మదీయులు ఉత్తరప్రదేశ్ కారముగ సమా జేశమై సలహా నిచ్చిరి. ఈ గాకు నర్తకుడగు లూతరు సింగును వరి కొందరు హిందువులను, పాలీసు కమిషనరు ఆఫీసునం దుండి డిస్మిసు కాబడిన ఒక నాకరును సభకు రావీకుండుటయే గాక వచ్చువాడలను రాకుండజేయుటకు ప్రయత్నించిరి. కొంత కాలమునుండి వీరు ఆల్లలను చేయుచుటకు పన్నుగడలను బన్ను చున్నారు. పహారీధరాజి బజారునంద వధింపబడు గోవులను మహమ్మదీయులు దీసికొనిపోకుండుటకు జరుగుచున్న రాయ బారములు సాగలేదు. కాబట్టి ఆల్లరిజగుగవచ్చునని అధికారు లు భయపడుచున్నారు. క్రిమినలు పోలీసుజుకోడు 151 శె క్కును కొందరి కొంతవరకు దీసికొనుట అవశ్యకమని సీనియరు మా జరించెండెంటు జరించి 107 శెక్కును పరీకారముగ చర్య దీసి కొనవలసినదని మేజిస్ట్రేటును గోరెరు. హిందువులవైనను 500 మహమ్మదీయులవైనను చర్యదీసికొనబడెను. కాని యిరువు మ మహమ్మదీయులు మాత్రమే ఆరెట్టుచేయబడిరి. పహారీధరాజు, కరీమాబాద్ బజారునందలి హిందూగుకాదారులు భయపడి దుకా ణములను మూసివేసిరి. కానికొక్కిమముగ దుకాణములు తెరవ బడెను. (ఆ. పే.)

వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యపత్రిక నాయకత్వము

జె. యమ్. సేనుగు ప్రగారు వహించుచు

కలకత్తా, జూను 27:- కొన్ని రోజులనుండి చేతబంధు దాసు ఫలము నాక్రమించి నాయకత్వ మెవరు వహించురని పలు యూహలబోవుచున్నరు. స్వరాజ్యపత్రిక సభ (శాసనసభ్యు లునహా) యాదివారము గూడును. రాష్ట్రమునందలి యావస్థుండి స్వరాజ్య సభ్యులకు సభకు రమ్మని వర్తమాన ముపిరి. సభలో నాయకు నెన్నుకొనుట, ప్రస్తుత కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట జరుగును. లక్ష్మీవారము, శుక్రవారము కలకత్తాలోని స్వరాజ్య పత్రిక సభ్యులు కూడిగాని యెట్టి నిశ్చయములజేసి కొనలేదు. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపత్రికములకు సేనుగు ప్రగారధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి

కలకత్తా జూను 28:- వంగరాష్ట్ర జాతీయసభ యొ క్కియు స్వరాజ్యపత్రికముయొక్కయు, సంఘసభలు జరిగినవి. సభలకు పెక్కుమంది సభ్యులువచ్చిరి. జాతీయసంఘమునకు, స్వరాజ్యపత్రికమునకుగూడ, వంగరాష్ట్ర శాసనసభలో స్వరాజ్య పత్రిక సభ్యుడను, దాసుగారి కుడిభుజమునైన జె. యమ్. సేను గా రధ్యక్షుడగు నెన్నుకొనబడెను. త సేనుకొనినందులకు సభ్యులను గుప్తగా రభినందించిరి. దాసుగారి మాత్రములనుండి తానొక్క వెండ్రుకవాసియైనను దాటనని సభయెదుట వాగ్దానమొనరించెను. కలకత్తా పాలకసంఘమునకు మేయరు నెన్నుకొనుట వచ్చే వారము నిశ్చయింతురు. (ఆ. పే.)

బర్మా జాతీయ సంఘము

హైయింగుపక్షమువారి సభ

రంగూను, జూను 27:- బర్మా జాతీయ సంఘమునందలి శాసనసభాసభ్యులవారులలో నొకపక్షమువారగు హైయింగు పక్షమువారు మాగ్నీలో 24 వ జూను మొదలు 26 వ తేదీ వఱకు, యు. చిత్ర హైయింగుగారి యధ్యక్షత క్రింద సభ గూడి నది. చాలతీర్మానములుచేసిరి. ఒక తీర్మానమునందు తమసభయే సరియగు జాతీయసభ యనియు, నధ్యక్షు డగు హైయింగుగారి యందున, తీరాదివాసియు కార్యదర్శియునగు యు. పూగారి యందును విశ్వాసముగల తీర్మానముల జేసి స్వరాజ్యము వచ్చు వఱకు వారే యధ్యక్ష కార్యదర్శి పదవుల నుండుట కంగీకరించిరి. చేతపితారమై కారాగారవాసులగు రెవరెండు ఉత్తమ, యు. లన్ను; ఆంగ్లాంగ్లా యెడనానుభూతిజూపుచు తీర్మానించిరి. సంఘము లక్రమముని నిర్ణయించినదాని నాజేపించిరి. జాతీయ వాదులను ప్రత్యేకపు పోలీసుదళమునుజేరుటకు బలవంతపెట్టి నందుల కాజేపించిరి. శిక్షాస్ఫూర్తిలోని 144 వ యంశము నక్రమముగ నుపయోగించిరిని యాజేపించిరి. ఇట్టిదానికంతకును గారణము సర్వోర్ధ్వబల్లరేయనియు గాన వాతని ముఖ గవ ర్నరుగా బంపవలదనియు సాంగమంత్రివర్గమునకు తంతి నిచ్చు టకుగూడ తీర్మానించిరి.

బర్మాకు నెనుక రాజీగా నుండినయాపెకు మాసమున కయిదుజేలు భరణమిచ్చుటకును, బర్మాభాషను రాజకీయభాష గ వాడుటకు నారవభౌధసంఘసభకు బర్మాయందు జరుపుట కునుగూడ తీర్మానించిరి. (ఆ. పే.)

144 శెక్కును ప్రయోగము

రాబోవు బక్రీదునందుగయందు శాంతిని గాపాడుటకు ఆలహాబాదు, జూను 28:- ఈదినన ప్రకటింపబడిన ఉత్తరపును ఆలహాబాదు జిల్లామేజిస్ట్రేటు ప్రకటించెను. ఆలహా బాదులో జరుపబడు బక్రీదునందుగయందు అల్లరులు జరుగ కుండ గాపాడుటకు క్రిమినలు ప్రాసీజరుకోడ్సునందలి 144-వ శెక్కుక్రింద ఎవ్వరును జూను 29-వ తేదీ జూలై 5-వ తేదీవరకు నివిలులై నునందు దప్ప నగరముం దెవ్వరును వాల్తుఅడుగుల పాడ వును ఒకఅంగుళము వ్యాసమునకుంటే నధికముగ కట్టలనుపయో గింపగూడదు. లాలీగుంపులను దీసికొనుబోవువారు యిండియను పీసలుకోడ్సు 150-వ శెక్కుక్రింద ఆపరాధము చేసినచో శిక్షింప బడుదురు. అట్టివారల పై కఠినచర్య దీసికొనబడును. (ఆ. పే.)

అధికవర్గ మునలన నెప్పుము

కలకం, జూను 28:- గతమాడు దినములనుండియు ఆ హా రాత్రిములు ధారా పాతముగవర్త ము నురియుటచే వీధులు వర్షపు నీరుచే మురిగిపోయెను. మట్టియిండ్లు యిటికతో గట్ట బడినగోడలుగూలిపోయెను. నగర మల్లకల్లోలముగనున్నది ప్ర జల బాధలను నివారించుటకు దొరతనము సన్నాహములను జే యుచున్నది. (ఆ. పే.)

తిరువతివార్తలు

(స్వకీయ విలేఖరి)

మునిసిపల్ సంఘము-దేశబంధు దాసుగారి

ఛాయాపటము నుంచుట

1-7-25 తేదిన, మునిసిపల్ పాఠశాలలు, ఆఫీసు

మూయబడును

మునిసిపల్ సంఘసభ్యులగు శ్రీయుతులు, యం. శ్రీకంఠ కృష్ణమూర్తి, బి.వి. బి.యల్., టి. సుబ్బన్న శెట్టిగారు, బి. అప్పారావుగారు, టి. కే. దొరసామయ్యంగారు, బి.వి., చేట్లూరు రంగసామయ్యంగారు, వైస్-చేర్యుగారు, దిగువ కనిన తీర్మానములను ప్రస్తావనకు తెచ్చుటకుగాను 30-6-25 తేదిన సెషన్-మీటింగు ఏర్పాటు చేయవలయునని, చేర్యుగారుగారి శ్రీమాన్, టి. కే. నరసింహాచార్యులు, బి.వి., బి.యల్., వారికి నోటిసురూపకముగా కోరిరి. అదే ప్రకారం, ప్రసభ్యులకోరికపై మీటింగు జరుగునని సభ్యులందరికిని నోటిసులు నేటిదినముపంపిరి.

తీర్మానములు

1 శ్రీయుత పి. అప్పారావుగారు, మన మునిసిపల్ ఆఫీసులో శ్రీయుత దేశబంధు దాసుగారి ఛాయాపటమును వుంచుటకుగాను ఉచితముగా వారిచ్చినందులకు వారికి వందనము లర్పించుచున్నాను.

2 దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారి ఛాయాపటమును మునిసిపల్ ఆఫీసులో ప్రాముఖ్యమైన స్థలమునందు ఉంచవలయునని తీర్మానించుచున్నాను.

3 1-7-1925 తేదీ సాయంకాలం 5 ఘంటలకు దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారి ఛాయాపటమును తెరచుటకు (బహిరంగపరచుటకు) గాను శ్రీమాన్ పి. దొరసామయ్యంగారు, బి.వి. బి.యల్. యం. యల్. ఏ, వారిని రప్పించవలసినదిగా తీర్మానించుచున్నాను.

4 మహాత్మాగాంధీగారు కోరినమేరకు 1-7-1925 తేదీన సాయంకాలం 5 గంటలకు, మునిసిపల్ పాఠశాలలు, ఆఫీసు లోను సెలవొసంగి, దేవుని ప్రార్థించుటకు పై తీర్మానముల నాచరణలో తెట్టుటకు కావలసిన ఏర్పాట్లను చేయవలసినదిగా చేర్చుకొనవలసి కోరుచున్నాను.

పై తీర్మానములన్నియు, ఏకగ్రీవముగా తీర్మానింపబడునని నమ్మకమున్నది. ఆఫీసు, పాఠశాలలను మూయబడును.

బహిరంగ సభ

1-7-25 తేదీ సాయంకాలం 5 ఘంటలకు, మునిసిపల్ ఆఫీసునందు, ఛాయాపటము తెరువబడిన వెంటనే శ్రీయుత చే. దొరసామయ్యంగారు వారి యభ్యుత్తర క్రింద గొప్ప బహిరంగ సభయు జరుగును.

రేణిగుంటలో గొప్పసభ

(స్వకీయ విలేఖరి)

దాసుగారికి సానుభూతి

22.6-1925 తేదీ సాయంకాలం రేణిగుంట తపాలా ఆఫీసు ప్రక్కన బహిరంగ ప్రజాగాలా శ్రీమాన్ చే. దొరసామయ్యంగారు, బి. వి. బి. యల్., ఎం. యల్. ఏ. వారి అధ్యక్షత క్రింద ఒక గొప్పసభ కూడినది. శ్రీమాన్ అయ్యంగారు వారు, దేశబంధు దాసుగారి మరణమును గురించియు, వారి యొక్క జీవితచరిత్రను గూర్చియు విశదముగా చెప్పిరి. పిమ్మట వారికి సానుభూతిని తెలుపుటకు సభవారందరూ లేచి తమసమస్యలను చూపుమని కోరగా అందరూ లేచి తమసమస్యలను చూపిరి. పిమ్మట అధ్యక్షుడు మహాత్మాగాంధీగారి జీవితమును గూర్చి విపులముగా చెప్పుచు అసహాయోద్యమమును గురించియు చెప్పిరి. శ్రీమాన్ అయ్యంగారు వారు, గవర్నర్ శ్రీశ్రీశ్రీగారి సభలో సభ్యుడనియు, ఉప్పుపన్ను విషయం, తాను క్రిందపడెనని చెప్పగా అనేక సభ్యులు ఒప్పుకొనిపోయిరి. స్వరాజ్య పార్టీ వారు, అసెంబ్లీ లోనే, బెంగాలు, కాన్ సెలులోను, చేసిన త్యాగముల విశేషించి చెప్పిరి. ఈయూరివోటర్లను తమ వోట్లు ఇచ్చి యుంటున్నారు. తాను ప్రజలతరపున సభ్యుడనియు, ప్రతినిధియనియు, వారి సలహాలను అసెంబ్లీలో నుంచెదననియు, సలహాలు కోరిరి.

పిమ్మట రాటుము వడక వలసినదిగా కోరుచు, అందరిని ఖద్దరు ధరింపుడని ప్రార్థించిరి.

రేణిగుంట ప్రజల కలవరములో నుండు తిరుపతి, చిరతామరలనుంచి రేణిగుంట రైల్వేస్టేషనుకు మామూలుగా పోవుచుండు రోడ్డులో ప్రజలు బండ్లు పిట్టలకు రైల్వేకంపెనీవారు అటంకములు కలుగజేయుచోవుటను గురించి చర్చించుకొని యున్నది వారట్లుచేయుట గొప్ప పాపబాటు. యూనియన్ బోర్డు వారు తేరే యొక కొత్తరోడ్డు నిర్మించిన మాత్రముననే యీ రోడ్డులో యిప్పుడువుండు గేటును మూసివేయుట న్యాయ

మైనదికాదు. ఇప్పుడు ఉండు గేటు మూయుటవలన ప్రజలకష్టపట్టముల గురించి చెప్పిరి.

తిరుపతినుంచి, యీసభకుగాను హాకిం యిస్సాయల్ సాహెబుగారు, మునిసిపల్ కాంసిలరు, జబ్బార్ సాహెబుగారు, హానరరీ బెంచీమేజిస్ట్రేటుగారు, అబ్దుల్ సలామ్ సాహెబుగారు, గొప్పనర్తకులు, తిరుపతి రేటుచేయర్ల సంఘ వైస్ ప్రెసిడెంటుగారు, శ్రీమాన్ కె. రాజగోపాలాచార్యులు, చిత్రా రుజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ కార్యదర్శిగారు, యం. ఆర్. వరదాచార్యులు, బి. వి. పీ. డబ్ల్యు, యం. శ్రీనివాసాచార్యులు, వి. యల్. నరసింహాచార్యులు వీరందరు వచ్చియుండిరి.

వీరందరూ పాతరోడ్డును కొత్తగా వేయబోవురోడ్డును చూచి చూచినపిమ్మట పాతరోడ్డు వెడల్పుగానున్నది సౌకర్యముగాను నుండున్నది. కొత్తరోడ్డు చాలా వెడల్పుతక్కువ యనియు చెప్పిరి. జబ్బార్ అబ్దుల్ సలామ్ సాహెబుగారు మాత్రం రైల్వేవారు తమ ఓవర్ బ్రిడ్జిని రెండవతరగతి వెయిటింగు రూమువద్దకు మార్చిన బాగుండును. మార్చితీరవలయును. కొత్త రోడ్డును వేయుటవలన లాభము గనిపించలేదనిరి. దిగువ కనిన తీర్మానములను మ||రా||శ్రీ, దుగ్గిరత్నం వెంకటరత్నం శెట్టిగారు ఉపపాదించిరి. మొదటి తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా అంగీకరించిరి.

రెండవ తీర్మానముపై చర్చ సాగముగా ఒక ఘంట కాలము జరిగినది. వోటుకు డెట్టగా యిద్దరు ఇద్దరు మాత్రము ఆక్షేపించిరి. తీర్మానము నెగ్గినది.

(1) ఈ సభవారు దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు మరణించినందులకు చాల చింతించుచు, వారి ఆత్మకు శాంతిని సుఖముని య్యవలవలసినదిగా ప్రార్థించుచున్నాను.

(2) తిరుపతి చిరతామరలనుంచి రేణిగుంట రైల్వేస్టేషనుకు మామూలుగా పోవుచుండు రోడ్డును ప్రజలు బండ్లు పిట్ట రాకపోకలకు రైల్వేకంపెనీవారు అటంకములు కలుగజేయు కూడదనిన్ని పోలీసుస్టేషన్ వద్ద నుండు రైల్వేగేటును మూయగూడదని రైల్వేకంపెనీ ఏజెంటుగారిని కోరుచు గోవిందరాజ మొదలిపిడిని పొడిగించుటవలన రెండు యిండ్లు ఖాళీజాగా విక్రయమునకు తీసి పొడిగించుట వలన చాలా ద్రవ్యనష్టము, కష్టము గాన స. గోవిందరాజ మొదలిపిడిని రైల్వేకంపెనీ వారి సరిహద్దువరకు పొడిగించవలసినది ప్రకృతం అవశ్యంలేదని తీర్మానించుచున్నాను.

ఈతీర్మానములను బి. కన్నయ్యనా గుని పూడి గూర్ఖాధం శెట్టిగారు బలపరచి మాట్లాడుటకును, పాపానాయకిపేట పంచాయతీ గారగు రంగనాయకులు శెట్టిగారు బలపరచి మాట్లాడుటకును

కంచిధర్మలింగ మొదలిగారు మాట్లాడుటకును మాట్లాడిరి. మామూలు రోడ్డును మూసివేయవలెనని చెప్పలేదు. కొత్తరోడ్డును గేటుపెట్టమని కోరితిమి. రైల్వేవారు రెండు గేట్లు వుంచుటకు వీలులేదని చెప్పినారు. అందువలన కాగితములద్వారా ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవి.

రామస్వామి అయ్యగారును మరియొక సాహెబుగారును రెండుగేట్లు ఉండవలయునని చెప్పిరి. శ్రీమాన్ అయ్యంగారు వారు వోటుకు డెట్టుటకు పూర్వము పాతగేటును మూయగూడదనియు కొత్తగేటుకు ప్రయత్నములు చేసినమేలనియు కొత్త రోడ్డువిషయం మానుకొనుటకుగాను చేర్యుగారివద్దకు కొందరు మొంబర్లు వెళ్లి చెప్పుకొనవలసినది అట్లు వారు విననియెడల మరల మానము చేరే ప్రయత్నములు చేసికొనవచ్చును అనివోటుకు డెట్టిరి. తీర్మానమునకు విరోధముగా కొందరు మాత్రం వోట్లు వుట్టించే తీర్మానము నెగ్గింది. చేర్యుగారివద్దకు వెళ్లి చెప్పుకొనుటకు కొందరు మొంబరులను ఏర్పాటుచేసిరి. అధ్యక్షులను కొందరు సభ్యులను పుష్పములతో గౌరవించి అధ్యక్షులవారికి వందనము లాసగుటతో సభ రాత్రి 9 ఘంటలకు మహాత్ముకు జేయనశబ్దముతో ముగిసిడి.

జొన్నలగడ్డ వంశపై న అయిదు మరణములు

గజులగొండ కాత్తరగూలు గొల్లమలగూలు కొందరు వీధి వారు జీవనోపాధికే గుంటూరుచేరి కూర్చుండి జీవయాత్ర గడుపుచు గుంటూరునుంచి వారి స్వగ్రామము చేరుటకు కాలినడకును నడచివచ్చుచు ఈశల తే 26 దిన నర్సారావుపేట సాతులూరు స్టేషన్ వద్దనుండు జొన్నలగడ్డ వంశపై సమీపములో వంటచేసికొని భోజనానంతరం మధ్యాహ్నం 2 గంటకు బయలుదేరి నర్సారావుపేట రావలెనని వచ్చుచు ఈల మార్గమున రావడమునకు వాగులో నీరు వున్నందున నీటికి భయపడి జొన్నలగడ్డవాగువైపు కట్టుబడి రైల్వేవంశపైగా కాలినడకును వచ్చుచుండి. ఇంట్లో మచిలీపట్నమునుంచి నర్సారావుపేట మధ్యాహ్నము 2 1/2 గంటలకు రాబడు త్రొను వచ్చువరకు బాటసారులు ఎటుబోవుటకు వీలులేక వంశపై నిల్చిపోయిరి. వారిపైగా త్రొను వెళ్లిపోయినది. ఒకశ్రీ అచ్చ

టానే కుత్తునియై పసిబాలికతో సహా చనిపోయెను. ముగ్గురు కొన ఊపిరితో నర్సారావుపేట హాస్పిటలుకు తీసుకరాబడి వైద్యచికిత్స చేయుచుండిరి గాని సాయంత్రము 9 గంటలకు ఆసున్నకూడా చనిపోయిరి. ఈవంశపై (క్రిందటిసారి యింజనుతో సహా కొన్ని పెట్టెలు పడిపోయి కొందరి ప్రాణములను బలిగొనినది. ఇంక నెందరి ప్రాణములను బలిగొననన్నదో? ఇట్టి విపత్తులను గమనించి అయినను రైల్వేవారు ఈవంశపై మనుష్యులు రాగలుగుటకు తగు సదుపాయము కలుగజేయవలసియుండును. ఎందువల్ల ననగా జొన్నలగడ్డనుంచి నర్సారావుపేటకు ప్రతినిత్యము వందలకొలది వీధజనులు జీవనోపాధి గడుపుకొనుటకు వచ్చుచుండురు. అట్టివారికి ప్రమాదము కలుగకుండాచేసినచా రగురురు. జొన్నలగడ్డనుంచి నర్సారావుపేటకు జవరత్ రోడ్డు ఉన్నది గాని వాగువద్ద జవరత్ రోడ్డును వంశపై లేనందున రైల్వేరోడ్డు వంశపైగా వాగుదాటి వచ్చుచుండురు. ఇట్టి ప్రమాదములు ఇకమీద కలుగకుండుటకై రైల్వేకంపెనీ వారు ఆలోచించి తగు ప్రయత్నము చేయుదురని కోరుతాను.

నాగి నర్స సుబ్బారాయుడు,

మకాం, నర్సారావుపేట.

సిక్కు-గురుద్వారాచట్టము

నర్సారు తారాసింగుగారి స్టేటుమెంటు

అమృతనరము, జూన్ 27:-సిక్కు గురుద్వారాచట్టమును విచారించుటకు ఏర్పడిన సెలెక్షు కమిటీచే సవరణలు గావింపబడి సిద్ధముగనున్న చట్టమునుగురించి పంజాబు శాసనసభ్యులగు తారాసింగుగారితో నొక పత్రికావిలేఖరుడు ముచ్చటించగా, గురుద్వారా ఉద్యమ మూలనూత్రము లీచట్టముందు జొప్పించబడిన పని చట్టపరిపాదకుడగు తారాసింగుగారు పల్కిరి. గురుద్వారాచట్టము ఎల్లరి ఆమోదమును రంజింపజేయజాలదు. కాని గురుద్వారా ఉద్యమమును నడుపుచున్న అధిక సంఖ్యాకులను సంత్వప్తిపరచుటకు విశాలభావప్రేరేపన చట్టము నిర్మింపబడినది. ప్రస్తుతపరిస్థితులం దింతకంటె మనము ఆపేక్షింపకాలము. నేను ఇంతవరకును సంప్రదించినవా రెల్లరును గురుద్వారాచట్టమును ఆమోదించుచున్నారు.

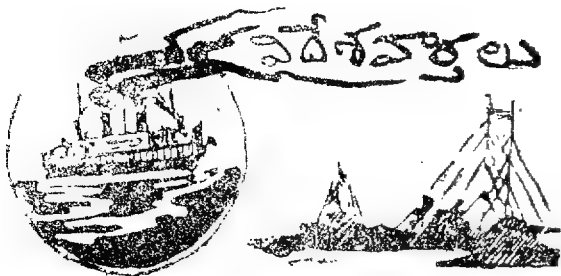
కోమణిగురుద్వారా ప్రబంధకమిటి, యితరులు, వివిధ సంఘములు నూదించ సవరణలు ప్రతిపాదించబడి, కమిటీ యందు చర్చింపబడెను. కొన్ని సవరణలు ఆమోదించబడెను. మరికొన్ని తిరస్కరింపబడెను. కాని యిదిమాత్రము నేను నిశ్చయముగ డెల్చుగలను. ప్రారంభమందు సెలెక్షుకమిటీ వాస్తవమునున్న చట్టము మార్పుల నంది తుదకు అభివృద్ధికరముగ పరిణమించెను.

దొరతనముయొక్క వైఖరి

దొరతనముయొక్కయు మహమ్మదీయుల యొక్కయు వైఖరిని గురించి ప్రశ్నింపగా వీరు చట్టమునెడ నుపొద్దానములను జూపి తోడ్పడుచున్నారు. అని సర్దారు తారాసింగుగారు డెల్చిరి.

హిందూసభ్యుల వైఖరియు అంతే. చట్టమును గురించి పోరాడిన హిందూసభ్యుల అభిప్రాయము దానిని బాదుచేయవలయునని కాదు. కమిటీయెడల హిందువుల అభిప్రాయములను నిర్మోగమాటుచుగ నెరిగించుటయే వారి ఉద్దేశ్యము. ప్రకృతమం దీవిషయమై యంతకంటె నేమియు నెరిగింపజాలదు. దొరతనమునకును శిక్కు సభ్యులకును ఏమియైన ఒడంబడిక గలదా యని విలేఖరి ప్రశ్నింప, గురుద్వారా నిర్బంధితులను విడుదలచేయు విషయమై ప్రభుత్వమునకును శిక్కు సభ్యులకును ఏవిధమైన ఒడంబడికయు లేదని సర్దారు తారాసింగుగారు పల్కిరి. గురుద్వారా చట్టముయొక్క బాగోగులను గురించి విచారించుటకు తప్ప మరేమియు ఒడంబడిక దొరతనముతో సభ్యులు గావింపలేదనియు, గవర్నమెంటు నిర్బంధితులను కారాగృహముయండి విముక్తులను జేసెద రని తమ అభిప్రాయమనియు సర్దారు తారాసింగుగారు పల్కిరి. శిక్కుసమస్యను సంపూర్ణముగ బరిష్కారము చేయవలయునని దొరతనము ప్రయత్నించుచున్నది. చట్టము శాసనసభయందు అధికసంఖ్యాకుల అంగీకారము వొందిన పిదప పరిస్థితులను విశాలదృష్టితో బరిక్షించి సిక్కు ఫ్రైదీలు దొరతనము వదలవచ్చునని నేను దలంచుచున్నాను. వా అభిప్రాయము మీరు అభ్యయముగ నెన్నవలను. తే దీను ఆపప్పుడు వలసియెడ, కేషిం చిన సిక్కు యిబ్బందులను ఉచితరీతిని బరిష్కారము గావింపవనిచో అందులకు సలుపవలసిన ఆందోళనను జేయుటకు తాను ముందుగ తోడ్పడెదనని సర్దారు తారాసింగుగారు పల్కిరి. భారతీయుల సానుభూతిని శిక్కులు విశేషముగ చూరగినగలరు. స్వప్రయోజనకర మగు దురుద్దేశ్యములు సిక్కులకు లేవనియు, వారి ఆశయములు న్యాయమైన వనియు జగత్తునకు చెల్లడి అగును.

(అ. ప్రె.)

రిఫుల్ సంకులము

శ్రీమత్తుల తరుమబడుట

ప్రొ. జి. 26:—రిఫుల్ సంకులము కొరకు...

శ్రీమత్తుల తరుమబడుట...

ప్రాంసు - రషియా

విజ్ఞప్తి

ప్రొ. జి. 24:—ప్రాంసు గారు శ్రీమచ్ఛాంతి...

ఉత్తర భృవపరిశోధన

విజ్ఞప్తి... ఉత్తర భృవపరిశోధన...

ప్రొ. జి. 25:—ఉత్తర భృవపరిశోధన...

పి. సి. ఎస్. బిల్లు

సం. 26

ప్రొ. జి. 26:—పి. సి. ఎస్. బిల్లు...

పి. సి. ఎస్. బిల్లు...

గ్రీసు పరిస్థితులు

ప్రొ. జి. 26:—గ్రీసు పరిస్థితులు...

గ్రీసు పరిస్థితులు...

గ్రీసు కొత్తముత్తులు

గ్రీసు కొత్తముత్తులు...

ఫ్రెంచి ఆర్థిక పరిస్థితులు

ప్రభుత్వ సూచనలు

ప్రొ. జి. 26:—ఫ్రెంచి ఆర్థిక పరిస్థితులు...

ఫ్రెంచి ఆర్థిక పరిస్థితులు...

నాటక సంగీతములు

ప్రొ. జి. 26:—నాటక సంగీతములు...

చీనా కల్లోలము

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకత

ప్రొ. జి. 29:—చీనా కల్లోలము...

కారణములు

చీనా కల్లోలము...

ష్యాంఘై పరిస్థితులు

ప్రొ. జి. 28:—ష్యాంఘై పరిస్థితులు...

సెక్యూరిటీ ప్యాకు

ప్రొ. జి. 27:—సెక్యూరిటీ ప్యాకు...

ఇరాకు మంత్రివర్గము

అంతః కలహములు

కొత్తమంత్రివర్గ మేర్పడుట

ఇరాకు మంత్రివర్గము...

ఇరాకు ఆర్థిక పరిస్థితులు

ప్రొ. జి. 26:—ఇరాకు ఆర్థిక పరిస్థితులు...

ఫ్రెంచి ఆర్థిక పరిస్థితులు

ప్రొ. జి. 27:—ఫ్రెంచి ఆర్థిక పరిస్థితులు...

పత్రిక నిషేధించుట

పత్రిక నిషేధించుట...

ది మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇకా కార్పొరేటు చేయబడినది)

నో టీ సు

1-7-1925 తేదీనుండి మద్రాసు, బొంబాయి స్టేషను...

Table with 3 columns: Item, Price, and Remarks. Includes items like సీతీచంద్రిక, పంచతంత్రము, భారతసుధ, etc.

ఇండియన్ బుక్ స్టాల్, రాజమండ్రి

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లి—

ఈ విడ్డకు ప్యాకావిగమైన పాలుయిచ్చుటకు
 పిలువని ప్రతి విడ్డ తల్లికిని, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
 చేది యను పంజీయము గలుగుచున్నది. విడ్డకు
 సులభముగా తీర్గమగు నట్టి రాచిన్నన్ను
 "వేటెంటు" బార్లితో తయారు చేయబడిన
 గంజిలో ఆవు, లేక గేదె, లేక మేకపాలు, లేక
 కాచిన లేక దబ్బాపాలు, లేక యితర దే కర్మిక
 పాలునుచ్చేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లితో
 తయారు చేయబడిన గంజి, లేక అల్పాహార
 మును విడ్డ తల్లి యిచ్చిక, విడ్డకు పాలును ధారా
 కముగా యిచ్చుటకు లోడ్డును.

లుహీనలకు నిది చాల మంచిది.

మఖ్యముగా జ్వరముచే బాధపడువానికి మిగత
 పదార్థములన్నియు విమనమగునప్పుడు ఇది రక్త
 మును: చల్లపరచి కడుపు లో యిడుచునట్లు
 చేయును.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లితో
 తయారు చేయబడిన గంజి లేక అల్పాహారము
 వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
 తరచుగా పీచునున్నంతో కలపండి, చురుకైన
 మూత్రము పెరక బార్లిని వాడుటను చూడు.

No.1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నైపులకుమందిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేక మూలికల సంపుటిచే
 హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాత
 మైనమందు. ఇది ఇప్పుడిప్పుడు తయారగుచున్న శ్రోత్ర
 మందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను
 వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము
 నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, చిక్కలు, పొట్టు
 బెణుకులు, మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనముప్రథమ
 సహాయముగా వేంటుచే పనిచేయును. చర్మముపైన
 రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము
 పోగలవు. నెరురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు
 ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థము
 లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్నిపాపులో దొరకును

తామరతైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపొదుము.

మోహినితైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం దిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

దిలక్ష్మీ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ

లిమిటెడ్., లాహోరు

శ్రీయుత ఎల్. లజపతిరాయగారు, చేర్మన్

మొదటి సం॥ రమునందు జరిగిన పనియొక్క వివరములవట్టిక,
 * వచ్చినప్రపోజన్సు మొత్తము. రు. 37,500,00
 జారీచేయబడిన పాలసీల మొత్తము రు. 28,000,00
 1.6-25 వరకువచ్చినప్రపోజన్సు(ఆనగా) రు. 42,000,00
 18 నెలలకు

హిందూదేశపు లైఫ్ అన్సూరెన్సుకంపెనీలో కూడ
 యంత అమోఘమైన పని జరిగియుండలేదు.

ది లక్ష్మీ గోల్డ్ సాలసీ పరిపూర్ణమైన స్క్రీము. లాభము
 లకు, బోనసుకు పూచీనిచ్చెదము. మీరు జీవముతోమాత్రముం
 డిన అన్నియు నిజమని మీకు తెలియును.

మీరు త్వరలో మరణించినను లేక దీర్ఘ కాలమువరకు
 జీవముతో నున్నను మీకు లాభముగలదు.

20 సం॥ రములలోగా మరణించిన లక్ష్మీ కంపెనీ యీ
 దిగువతెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించును.

1. నిచ్చెదము రూపిగా చెప్పిన మొత్తము.

2. మొదటి సం॥ రము చెల్లించిన ప్రీమియమునకుతప్ప
 తదిమిగిలినది మునుము 1000 కి సం॥ 1 కి రూ॥ 80 ల చొప్పు
 న బోనసు పూచీగా చెల్లించబడును.

20 సం॥ రములకు పైగా జీవముతో నున్న:—1. పూచీ
 యిచ్చబడిన నగుదు రు 1000 చెల్లించబడును.

2. మరణానంతరము రు 10000 పాలసీ యిచ్చబడును.

వారి వారి ఇష్టప్రకారము నడచుకొనుటకు వీలుగలదు.
 దీనివివరములు తెలుసుకొనుటకు మీరేమియు ఖర్చుపెట్టనవసర
 ములేదు. విచారణచే మీకుగల మరణభయమును జయించుటకు
 వీలుగలదు.

కె. సంతానం, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేటరు, 16 నుంపురాచెట్టిపేటి, పుణ్డ్రాన.

కటకంలో శ్రీ దేవిదీజమిందారుగారి ఉపన్యాసము

శ్రీ వీరశైవమతీధారకు లగు మహారాజరాజశ్రీ ఇజ్జ
 తాసార్ రాజా కందుకూరి బాలకూర్మప్రసాదరావు బహ
 దూరు (దేవిదీ సంతానాధిపతులు)వారు కాకి మొదలగు దివ్య
 తేత్రములు నేవించుకొనుచు, మాడువారములనుంచి మావరి
 స్సాలో ప్రాచీన దివ్యతేత్రమునవరకు శ్రీభువనేశ్వరములో
 తేత్రవాసము చేయుచుండి, మా కటకం వాస్తవ్యులగు దేవాం
 గులకు లింగధారణాది శైవరహస్యము నుపదేశింప ౨౩-౬-౨౫
 తారీఖు వగలబండిలో దయచేసిరి.

ఆదినం నాల్గుగుంటలకు మా గామపు దేవాంగుల నంద
 రిని శ్రీవారి శైవరహస్య ఉపదేశ ఉపన్యాసమువినుట కాహ్వా
 నించితిమి. అంతట శ్రీరాజావారు లింగదీక్షవిధానము, ఇష్ట,
 ప్రాణ, చావలింగార్చన, వదులింగార్చన, బాహ్యంతరార్చకు
 లతో చెప్పిరి. లింగాంగులు, శిరస్సున, గళమున, వక్షస్థలమున,
 కర్ణ, బాహు, మణిబంధములయం దెట్లు విభూతి రుద్రాక్ష
 ధారణ చేయవలయునో యను వీర శైవ రహస్యములతో
 బోధించిరి. ముప్పదియారు తత్త్వములలో విద్యాతత్త్వమునకు
 ముఖ్యముగ యజ్ఞోపవీత ముండవలెననియు, లింగాంగులు శైవ
 గాయత్రి మంత్రజపమునకై విధిగా గాయత్రిధారణ గావలె
 ననియు నొక్క వక్కాణించిరి.

శివపంచాక్షరీ మంత్రమునకు బీజాక్షరమును ముందు
 తెట్టి స్వార్థులు పఠించెదరనియు, వీరశైవులు మంత్రమున కంత
 ముందు బీజాక్షరమునుంచి పఠించెదరనియు, అది శైవగమ
 తాస్త్రసమ్మత మనియు వాక్రచ్చిరి. శైవులు గురుపాదమునకు
 శరణుజేయుతరి సకారము మొదలు ఓంకారపర్యంతం పాదము
 నుంచి శిరస్సువరకు గురుని కర్మశ్రమానను రహస్యమును విశేషిక
 రించిరి.

ఏకలమవా రాకుల గురువులచేతనే, కాస్త్రానిసారము

లింగదీక్ష, యజ్ఞోపవీతధారణలందు ఉచితమనియు, గురువు
 శిష్యుని సహపంజీని గూర్చుని శిష్యుజుచేయుట వ్యాయ
 మనియు నెలవిచ్చిరి. మాడుగుంటలనేపు శివరహస్యములను నెల్ల
 డించి ఉపన్యసించిరి. మరునాడు భువనేశ్వరతేత్రమున కేగిరి.
 దేవాంగు లందఱు పవిత్రగురువులచే లింగధారణ, యజ్ఞోపవీత
 ధారణలు మాడుమని చెప్పిరి.

శ్రీ దేవిదీ జమిందారువారు శైవమతీధరణకై పాటు
 బడుచున్నందుకు ఆపరమేశ్వరుడు ఆయురారోగ్య విశ్వరథ
 మలనిచ్చి రక్షించుగాక యని బ్రార్థించుచున్నాను.

ఆకాశం సోమశేఖరం.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

తెలుగుభాష! (పోస్టుబర్సులుకత్తెగము) నుజుధికము!
 శరీరములో ఉష్ణధిక్యముచే కలిగిడి నైర్మల్యకాల
 తీమాత్రలు దివ్యామృతము. అతీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు,
 అన్నిమాయము, అతిదానము, ఎక్కిర్లు, శరార్థముల
 యందు బలముయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
 క్రోధు, అగులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొక్క
 లను బోగోట్టి జేమానును మంతి యారోగ్యమునకు
 శత్రువు.

ఈ మాత్రలు శుభవారి నొప్పులను వెంటనే
 మాన్యును. యిందు అనేకవిషయము చేరినది. అనుభవము
 కల వైద్యులనుజుచేతనే పరమసాంస్కరిక యని చెప్ప
 కచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
 విరువాత:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

హిందూ నిజమాల, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

తు. ల. కృ.

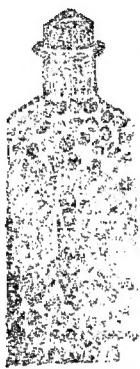
అక్షయము:— మేనెజరు, అర్హత సాయకశాల, ముక్త్యాల, (కృష్ణాజలా)

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వ 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వ 6-4-0. ప్రతియీట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలు

విజ్ఞాపన

మహాభాగా, 25 సం॥ లనుండి నేను లోకనేన చేయుచుండునంగతి కనుక తెలిసియుండవచ్చును. (వరి సం॥ రము లక్షలకొలిది కలుండుములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నారు. ఇండియావారుమాత్రలను గాక బర్మా, సిలీన్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరూ నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడు నన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, భౌలింకలు, వదుచు వారు, ముసలివారు, వారు వీరనగల సమస్త మానవజాతియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తజాతియు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రకృలక్షణము, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, తీర్చించినభేదము, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్ధ (క్వాసకోసము, పల్లనోప్పి, నడుమునొప్పి, ఇన్ ఫ్లూఎంజా, ప్లేగుజ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతరవ్యాధులకు ఆనుపావత్రికలోనున్న ప్రకారము వాదిన తప్పక గుణముగను, నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రములను నేనకుశలము గలవు. ఒకడభా నాతో స్నేహముచేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0-4-0. పొట్టుభర్త వరు 6 బుడ్లు వెల పొట్టుభర్తతో ర్వ 1-8-0 12 బుడ్లు ర్వ 2-18-0 25 బుడ్లు ర్వ 5-8-0. కావలసినవాగ నా దిగువ విలాసమునకు (వాయుడు.

ఆయుర్వేద వైద్యపాఠ్యపు కంఠంతులు, శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఆయుర్వేదాపథ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము

కొద్దికోజులువరకు వెల 8-0-0

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, రెజినాడ

మదనకామేశ్వరి లేహ్యము

బలహీనుల పాలిటి కల్పవృక్షము— మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తుక, శుక్లశ్మయ, అతియాత్రము మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని సంభోగ శక్తిని, సంతానప్రాప్తిని గలిగించు వగ్రప్రసాదముచేందు డబ్బీలుచాలును, 20 కులములడబ్బీ రు 1-4-0

పాలసుగంధి లేహ్యము — రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సవామేహము, మేహపాదలు, మచ్చలు, ఇతరచర్మరోగములు క్షీణనోప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 కుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి. ఖర్చులు చేరు. పి. కె. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం

పెరిడేపి, (నెల్లూరుజిల్లా)

అందరితోను శాంతముగానుండిన మీరు తప్పక నిస్తులముగా

నుండెదరు

ఆయురే నిమగ్నమైనవనస్సు కేవలముగా శాంతముగా నుండుట అసాధ్యము. కలతలుగలవనస్సు ఉండిన స్వేచ్ఛ కూడ నుండదు.

శాంతమైనవనస్సు గలిగియుండుటకు సుప్రసిద్ధమైన మా ఆతంక నిగ్రహమాత్రము వాడుదు. అది తప్పక గణించుచు. ఇంతేగాక ఎరములబహింపి, మొదలు అలసిపోవుట, అశీర్ణము మొదలగు వ్యాధులు కూడ గుణముగను. 82 మాత్రలు గల బుడ్డి కి ధర ర్వ 1 మాత్రమే. పూర్తివివరములు గల మాత్రాటలాగునకై వాయుడు.

ఆతంక నిగ్రహ ఘర్తసి

26, బ్రాడ్వే మద్రాసు

మనోహర తలనూనె

గారి శంకర్ సోప్ ఇండస్ట్రియల్ వర్క్సువారితే తయారుచేయబడు సీతైలము పార్శ్వపునోప్పులు, తలనొప్పలు, కండ్లుచుంటులు, నీరుకారుట, పుసులు, దుర్మోసములు మొదలగు సర్వశిరో నేత్రవ్యాధులను నిర్మూలముచేయుచు మంచి సువాసనగలిగి యుండును. మెదడును చల్లబరచి వెండ్రుకలను పెంచును. శరీరమునకు చరిమిన సకల చర్మవ్యాధులు నశించును. 20 కు. సీసా రు. 1. (రిజిస్టరుచేయబడినది.)

జి. సుబ్రహ్మణ్య సన్న్

సోల్ ఏజంటు, బంగ్గోలు.

వ్యాపారసులకు మంచి కమిషన్ యివ్వబడును.

కామినియా నూనె పెంట్రిక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తవడుదు

పెంట్రికలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామినియా నూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. పెంట్రికల కేవాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ వివ్యాపథము వానిని మొత్తముగా నట్టువలె నెదుగునట్లు చేయును ఒక పరిశువల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రవరచును బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లుఖరీదు రూ 2-10-0. 126 వీపీచార్జిలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0

1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 మీ చేతిరుమాలునందు

చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియా నే, ఆటోదిల్ బహారు మందువరకులము ప్రతివోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలుకొట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 కామ్యూనుకిడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బాడముగలకు.

